

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA

și

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc

deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrise nu se in-

napolază.

† Speranța monarhiei. Francisc Ferdinand.

Arad, 29 Iunie.

Zădarnic căutăm cuvântul care ar putea exprima scârba, ce ne cuprinde sufletul în momentul acesta, în care firul telegrafic ne aduce vestea morții viitorului rege și conducător al destinului imperiului nostru. Fapta mișlească a descreeațiilor din Sarajevo ne sugrumă cuvântul, și ca la toate durerile mari ce pot atinge un popor, ca la toate loviturile sorții năpraznice, venim să fărâșăm lacrimile noastre la sicriul celui dispărut. Indignarea care a fulgerat inimile noastre nu are altă expresie decât o lacrimă, în care e intrunită și iubirea, credința și speranța, toate 3 însușirile caracteristice, ale dinasticismului nostru. Toate încercările, la care e supus un popor, le suportă în speranța unui viitor mai bun, mai pacinic, mai drept, dar ce poate zice atunci când vede, că un stâlp al acestei speranțe se prăbușește, un stâlp, care a fost viitorul cap încoronat al acestei monarhii.

Figura aproape legendară a moștenitorului de tron: Francisc Ferdinand a fost învăluită de iubirea noastră, și manifestările de alipire și iubire sinceră le va fi simțit din toate faptele noastre. La Sinaia, unde a fost oaspele regelui român, din însufletirea mulțimei adunate a putut cunoaște sentimentele ce le hrănește poporul nostru față de toți binevoitorii lui, față de toți aceia dela a căror putere și simț de dreptate așteaptă intruparea dreptelor sale pretențiuni. Hora mare ce s'a întins în poiana castelului Peleş era o manifestare a acestei iubiri, singura bază puternică și neclintită a tuturor tronurilor. Și chiar Lui, care a avut parte de manifestări de simpatie în afară de hotarele țării sale, i-a fost hărăzită soarta să cadă de o mână haină în interiorul țării pe care avea să o conducă mai târziu. Omul superior, care chiar și prin viața lui intimă avea o îndreptățire la dragostea popoarelor democratice din țările imperiului său, cade izbit de glonț vrăjmaș pe plaiurile pe care avea să le apere în cinste și pace.

Credința noastră în persoana moștenitorului chemat să conducă destinele neamurilor, credința noastră în omul providențial, care a fost destinat să ducă rol conducător în politica europeană întărind hotarele monarhiei sale prin pacea ei internă, îl peirece zdrobită în ultima Sa călătorie. Și acum când aceasta credință se desparte de persoana moștenitorului iubit, ea se întrunește întreagă

în speranța noastră că prevedința dumnezeiască va lăsa tronului gândurile și convingerile, toate calitățile, și, dela popoare, toată iubirea de care a fost împărtășit marele dispărut. Avem speranța că monarhia glorioasă în cursul vremurilor, acum, când îngroapă pe cel ce i-ar fi dat strălucirea gloriilor din trecut, nu îngroapă decât osemintele lui.

Doamne Dumnezeule! care conduci destinele neamurilor, le dai zile de glorie și de încercare, primește-l între cei buni și drepti ai Tăi!

RĂSUNETUL ATENTATULUI.

Azi, Luni la orele 10 am primit din București întâia depeșă:

„Românul”

Arad.

„Intreaga Românie, îndeosebi Românii ardeleni, consternați de asasinatul odios, deplâng martiriul acelora cari întrupau speranțele popoarelor setoase de libertate, fiind singura cheazășie sigură pentru desrobirea lor. Trăsnetele cerului cadă asupra asasinilor, cari au putut ieși numai din rândurile vrăjmașilor neamului nostru!”

Atentatul.

Sosirea în Serajevo.

Moștenitorul de tron a sosit în Sarajevo Duminecă pe la ora 10 înainte de amiază, din lagărul militar, ca să ia parte la serviciul divin din catedrală și la recepțiunea oficială dela primărie — ce erau să se țină din prilejul terminării manevrelor în Bosnia. Automobilul mergea pe debarcaderul Appel, când clironomul își aduse aminte că augusta soție, principesa Sofia, tocmai pe timpul acela vizitează preparandia de învățătoare. A dat semn șoferului să-l ducă acolo, unde s'a dat jos și a intrat în institut. Tocmai la ieșire s'a întâlnit cu principesa, pe care a luat-o de braț și au urcat ambii în automobil.

Atentatul cu bomba.

Abia bătuseră zece ore când automobilul cu perechea moștenitoare a intrat pe Ulița-Ciumurja. Pe când oamenii le făceau ovații, din public s'a ales un tânăr bine îmbrăcat, a pășit înaintea spre automobil, a scos un obiect de forma unei sticle, care l'a aruncat în drum. Bomba a lovit în partea posterioară automobilul clironomului, de pe care a căzut, explodând sub al doilea automobil, care venea cu câțiva pași mai în urmă. Explozia a rănit grav pe locotenent-colonelul MERIZZI și pe guvernorul POTIOREK, cari ambii au leșinat. Conteul WALDECK a scăpat cu lezuni mai ușoare, intrându-i în corp câteva ciute și schije din bombă.

Pentru un moment s'a oprit și automobilul moștenitorului, dar șoferul ne mai așteptând ordine, cu viteză mare a mânăat spre primărie. Clironomul privia îndărăt și se vedea surpriza pe fața lui, când a văzut efectul atentatului. Explozia a mai rănit 20 de persoane, dintre acestea pe 7 foarte grav. Toți răniții au fost transportați imediat la spital, iar autoritățile au căutat să ștergă repede urmele atentatului și să facă liniște.

Detunătura s'a auzit până la primărie, unde perechea moștenitoare a fost primită cu urale și ovații, când a descins din automobil. Martorii oculari spun că clironomul nu a mai resalutat publicul, ca de obicei, ci nervos și-a luat soția la braț și a intrat în primărie.

Recepția dela primărie.

Consiliul municipal în frunte cu primarul Ciurcici effendi așteptau în incintă perechea moștenitoare, făcându-i ovații. Primarul pășise înaintea și voia să-și înceapă discursul de bineventare, însă moștenitorul l'a oprit enervat cu un gest:

— Așteaptă dle primar! Vin aici și mă primiți cu bombă!

Abia începuse primarul cu glasul tremurător să-l agrăiască: „Alteță imperială și regească!” — când arhiducele l'a intrerupt din nou:

— Așa-l cum zic! Nu poți fi în siguranță în orașul acesta! Acum continuă!

Bătrânul Ciurcici effendi și-a terminat repede vorbirea; moștenitorul i-a răspuns în câteva cuvinte și a plecat momentan cu soția la braț. Intreagă recepția nu a ținut mai mult de 5—6 minute.

Perechea moștenitoare s'a suit din nou în automobil la ora 10 și jumătate, lăsând să fie duși la spital ca să cerceteze pe răniții exploziei.

Al doilea atentat cu sfârșit tragic.

Moștenitorul Francisc Ferdinand era foarte agitat. Principesa Sofia înainte de plecare i-a spus ceva, dar dânsul nu i-a mai răspuns și automobilul a plecat cu viteză mare.

Când au ajuns în strada Francisc Iosif, care duce la spital — de pe trotuarul dela dreapta, un tânăr slăbănog a tras două focuri de revolver asupra automobilului.

Glonțele prim a intrat în gâtul clironomului, spărgându-i artera, din care a început să țîșnească sângele. Moștenitorul a întins mâinile spre soția sa, care se aplecase asupra dânsului ca să-l apere cu corpul ei. În acest moment un al doilea glonte a intrat în pânțelele principesei, care a căzut cu fața înainte.

S'a iscat o panică enormă, care a oprit pe loc automobilul pentru un moment. Abia s'a auzit comanda: „Inapoi la conac!” — și automo-

bilul, întorcându-se a pornit cu viteză nebună spre conac, unde a ajuns în trei minute.

Moartea perechei moștenitoare.

In curtea conacului au alergat servitorii, cari i-au dus pe brațe pe cei doi răniți mortal. Moștenitorul Ferdinand mai da semne de viață, se sbătea; principesa Sofia era leșnată. Imediat au sosit medicii, cari însă nu au putut face nimic. A fost chemat abatele care i-a împărtășit cu sfințele taine ale muribunzilor.

La 10 ore și 35 minute a fost comis atentatul și peste 10 minute moștenitorul Francisc Ferdinand a încetat din viață. Principesa Sofia a mai trăit un sfert de oră, apoi inima a încetat a-i mai bate.

Moștenitorul făcut atent asupra pericolului.

S'a constatat că primarul orașului Serajevo l'a rugat pe moștenitor ca să renunțe la programul stabilit și să nu-și continue drumul. Arhiducele l-a răspuns însă hotărât:

— Am motive ca să mă țin de program până la sfârșit.

Plecând automobilul cu perechea moștenitoare dela palatul primării, la încrucișarea bulevardelor Francisc Iosif și Appel s'au auzit trei detonături. Cele dintâi două gloanțe au nimerit-o pe ducesa, care a căzut în brațele soțului ei. Arhiducele plecându-se deasupra soției sale al treilea glonț l'a nimerit pe el.

Cine sunt atentatorii?

Individul care a aruncat bomba asupra automobilului se numește *Nedeyko Cabrinovich* un culegător-tipograf de 27 de ani. El e fiul unui crâșmar din Serajevo. Deoarece nu i-a plăcut să lucre și după ce tatăl său nu mai voi să-i dea bani pentru viața destrăbălată ce o ducea a răstăcit câțva timp prin Muntenegru și Belgrad, reîntorcându-se mai târziu iarăș la Serajevo. Pentru principiile lui sindicaliste-anarhiste organizațiunea socialistă l'a exclus din sinul ei, așa că ne mai putând câștiga bani de nici unde s'a dus din nou la Belgrad, unde a intrat ca culegător în tipografia statului.

Câștigându-și câțiva bani, s'a reîntors acum 4 săptămâni iarăș în orașul lui natal, pentru ca să-și continue viața desfrânată. Chefuind prin crâșme și localuri obscure în câteva zile și-a gătat banii. După ce a răstăcit mai multe zile fără de lucru, în sfârșit a fost primit acum câteva zile, ca ajutor într'o tipografie mai mică, unde însă ceilalți muncitori se fereau de el pentru sentimentele lui anarhiste.

Al doilea atentator, care a tras focurile ucigătoare asupra perechei moștenitoare, e un

student eliminat din școala reală superioară din Serajevo. Numele lui e *Gabro Princip* și e în etate de 19 ani. S'a născut în Grahovo din țărinți țărani. Acum doi ani luând parte la demonstrațiunile ce au avut loc atunci în Serajevo în legătură cu războiul din Balcani, a fost eliminat din școala reală și apoi exulzat de pe teritoriul orașului Serajevo. Din cauza aceasta s'a dus la Belgrad ca să-și continue studiile, de unde s'a întors la Serajevo acum vre-o 8 zile.

O a doua bombă.

La încrucișarea străzii Francisc Iosif cu cheul Appel un polițist a găsit imediat după atentat o a doua bombă în formă de sticlă. Unii cred că studentul Princip ar fi aruncat-o sub automobilul cu perechea moștenitoare, dar n'a explodat. După alții bomba ar fi căzut din brânarul atentatorului, încă înainte de a fi putut-o arunca și s'a nostogolit până în mijlocul străzii. Polițistul a aruncat imediat un tol înmuiat în apă asupra bombei predându-o apoi autorităților militare.

Unde au fost fabricate bombele?

Expertii militari desfăcând cu precauțiune bomba găsită de polițist au constatat că e de aceeași construcțiune cu cea explodată și cu cele găsite pe timpul anexiunii la granița sârbească. Bombe de acestea, afirmativ, se construiesc numai în arsenalele militare din Serbia.

Atentat politic?

În urma faptului că ambii atentatori au fost provăzuți cu bombe de aceeași construcție s'a făcut concluziunea că atentatul a fost pus la cale de o conjurație politică. Bănuiala că atentatul s'a executat după un plan elaborat amănunțit și pentru toate eventualitățile pare a o întări faptul că cu puțin înainte de atentat agenții arestând pe un individ suspect pe cheul Appel, în fața palatului ziarului „Serajevoer Tagblatt”, acesta a lovit din mâni și din picioare și a răcnit:

— Sunt anarhist! Pe cine mă atinge il omor.

Prinderea asasinului.

Martorii înfiorătorului atentat spun că în clipa, când *Gravo Princip* a îndreptat revolverul spre automobil, un polițist a sărit asupra lui, dar un individ l'a împins la o parte. Acest individ se afirmă, că ar fi fost unul dintre colaboratorii ziarului „Srbiska Rjeci”.

Asasinul grav rănit.

Asasinul, când a văzut că automobilul se întoarce și se duce spre conac, a încercat să fugă. Un ofiter din armata comună și un manipulant militar trăgându-și săbiile s'au luat după

el. Manipulantul mai sprinten de picioare, ajungându-l l'a lovit pe asasin în cap cu sabia, încât acesta a căzut la pământ plin de sânge. Pana lui nu e mortală. Agenții poliției l'au luat imediat în primire.

Știrea asasinatului

s'a răspândit cu iuteala fulgerului în toate continentele, deși se luaseră măsuri la telefon ca știrile să fie reduse și controlate riguros.

Când i s'a comunicat groaznica știre Maj. Sale împăratului, care abia ajunsese la Ischl — bătrânul monarh a izbucnit în plâns și a exclamat:

— Entsetzlich, nichts bleibt mir erspart! (Groav, soartea nu mă cruță de nici o lovitură!)

Maj. Sa a dat ordin să se inapoieze imediat la Viena, unde a și sosit astăzi la amiazi.

În Budapesta știrea a ajuns pe la amiazi. După ce s'a confirmat oficial, autoritățile au dispus ca muzicele, petrecerile să înceteze în toată capitala, arborându-se pe case drapelul negru. Ziarele cari din cauza sărbătorii catolice (St. Petru) de azi nu era să apară până Mercuri — au apărut ieri și azi în ediții speciale și indoliolate.

La Arad știrea a ajuns ieri după amiazi la ora trei. Muzica militară care concerta în parc, a fost revocată. Incolo nu s'a simțit nimic, afară doar de senzația știrii comentată în public. Drapelul negru a fost arborat întâi la „Românul” — pe celelalte edificii abia azi.

Un martor ocular despre primul atentat.

Frizerul *Marossy*, unul dintre cei ce au fost în imediata apropiere a atentatorului Cabrinovich a povestit privitor la atentatul prim următoarele amănunte:

Mă aflam la colțul cheului. Trecând cele două automobile cu funcționarii poliției și primarul, după o mică pauză s'a apropiat automobilul în care ședeau arhiducele Francisc Ferdinand cu arhiducesa de Hohenberg și cu guvernorul Potiorek. În clipa aceasta se ivi partea cealaltă a cheului, un bărbat tânăr, care până atunci stătu în apropierea podurilor, apropiindu-se de balustradele cheului, a aruncat de jos în sus un obiect pe care l'a lovit mai întâi de perete, spre automobilul arhiducelui.

Individul era însoțit încă de un altul, care imediat, ce obiectul a fost aruncat s'a coborât liniștit la vale pe cheu. Am văzut cum obiectul aruncat s'a lovit de automobil, am văzut ridicându-se puțin fum și apoi am observat că bomba cade la pământ în calea automobilului următor. În clipa aceasta a urmat o bubuitură îngrozitoare. Cât ce am observat că individul a aruncat obiectul dela el, am alergat spre el. De sigur el

Nenorocirile Habsburgilor

E lung șirul nenorocirilor casei de Habsburg și trista veste despre moartea atât de tragică a moștenitorului de tron A. S. I. și R. *Francisc Ferdinand* și a soției sale principesa *Sofia de Hohenberg* nu e cea dintâi care a străbătut în castelul imperial din Viena. În depărtarea vremurilor, în decurs de șase sute de ani, nu mai puțin decât 12 părtași ai familiei habsburgice și-au pus singuri cu însăș mâna lor, capăt vieții, care dădea speranțe bune pentru țară.

Multe și îngrozitoare au fost nenorocirile ce s'au abătut asupra capetelor urmașilor lui *Rudolf*, întemeietorul Casei de Habsburg. Unul s'a încat în valurile râului Rhin; altul a sângerat străpuns de cuțitul a însuș nepotului său; pe un al treilea membru al familiei de Habsburg l'au sfâșiat pe câmpia dela Sempach; al patrulea a fost zdrobit de potcoavele calului său. Șase dintre membrii familiei de Habsburg au înghițit paharul plin cu venin, pentruca să scape de lumea aceasta. Al zecelea, zice-se, că, a căzut jertfă cercetărilor pentru aflarea de noi lucruri, iar împăratul *Maximilian* a murit moarte de martir, împușcat fiind de răsculații din Mexico.

Cel dintâi din casa habsburgică, care a murit moarte siluită a fost *Hartmann*, fiul lui *Rudolf I*, întemeietorul dinastiei habsburgice.

Acesta a avut trei feciori. Celui de mijloc, lui *Hartmann*, aflându-se încă în viață i-a dat

țara *Ardealului**). Pentru a se încorona, *Hartmann* plecase în anul 1289, cu o corabie la străvechiul oraș *Strassburg*. Valurile Rhinului au zdrobit corabia, iar corpul fiului împărătesc a fost pescuit din apă și a fost predat nemângăiatului părinte, în presara Crăciunului catolic. Cu 20 de ani în urmă, în anul 1308, tot Elveția a fost martoră unui alt omor înfiorător. Împăratul *Albrecht V* a fost nenorocitul, care a fost omorât în Reus de lovitura ucigașă a nepotului său *Ion de Schwaben*.

Al treilea habsburgian de asemenea în Elveția, în leagănul casei habsburgice și-a sfârșit viața. Pe câmpul dela *Sempach* era o crâncenă luptă, pe moarte pe viață. Sortii de izbândă ai dușmanului erau mai mari, dar viteazul *Leopold II*, nu s'a retras și nu a voit să primească calul ce i s'a dat, pentruca prin fugă să-și salveze viața. „Când atăția viteji și conți își jertfesc viața pentru mine, nici eu nu voi să mi-o scutesc pe a mea”, zise viteazul prinț, care muri cu steagul în mână, iar viitorul și istoria i-a dat numele ce l'a și meritat „Floarea cavalerilor”.

După 18 ani, în 14 Septembrie 1404, a murit și fiul lui *Leopold II*. Moartea acestuia de asemenea n'a fost naturală, căci a murit otrăvit de otrava dată de necredinciosul său paharnic,

*) *Arelat*, țară numită dela căpitanul *Arelate* (franc. Arles), de altmintrelea *Burgundia cisjurana*, adică *Burgundia* dincoace de muntele *Jura*.

pe când se lupta împotriva dușmanului care-l înconjurase în fortăreața dela *Znaim*. Vestitul cronicar *Tomas Ebenhofer*, ca băiat de țăran a fost martor ocular al faptului când prințul, care avea abia 27 de ani, cu orice preț voia să fie dus — ceea ce s'a și întâmplat — în *Hofburgul* din Viena pentru ca acolo să moară.

Dar, abia după doi ani de zile, în 15 Iulie 1406 o nouă nenorocire s'a întâmplat în familia habsburgilor. Prințul *Wilhelm de Austria* a căzut de pe cal în fața *Hofburgului* și a fost zdrobit de copitele calului. Furiosul cal de Andaluzia al prințului se speriasc, un picior al prințului a rămas acățat în scăriță, în sfârșit calul a căzut peste prinț și l'a turtit formal. La așezarea pe catafalc un leu imblânzit, care îi era foarte credincios prințului *Wilhelm*, nu a putut fi îndepărtat de lângă catafalc.

După o jumătate de veac, în 23 Noembrie 1457 a murit, tot de moarte nenaturală, otrăvit, regele *Ladislau Posthumus*, fiul împăratului *Albrecht II*, născut la bătrânețele acestuia, de unde i s'a dat și numele. Moartea neașteptată și siluită a acestui rege a umplut de jale nu numai Viena și Austria ci întreagă Europa centrală. Întreagă lumea bănuia pe regele ceh *George Podiebrad* și pe soția acestuia, *Hanna Racima* că ar fi mijlocit moartea regelui.

Tot de astfe de moarte a trecut la cele eterne, în 3 Decembrie 1463, un alt membru al casei de Habsburg, prințul *Albrecht al VI-lea*. Acesta a fost omorât (otrăvit) din răsbunare de către

m-a observat, căci în clipa următoare a sărit peste balustradă, aruncându-se în râul Miljacka. Am sărit după el și un detectiv îmi veni în ajutor. Detectivul ținea un revolver în mână și avea de gând să-l impușce pe străin. I-am strigat detectivului: Nu impușca, trebuie să-l prindem viu. Individul ținea mâna sub apă și deoarece bănuiam că are vre-o armă în mână am sărit asupra lui dela o parte și prinzându-i mâna i-am scos-o deasupra apei. Dar n'avu nici o armă. Într'aceea au sosit și alți detectivi ajutându-ne să-l scoatem afară din apă pe atentator, care nu se împotriva nici decum.

Ce spun atentatorii?

Nedelco Cabrinovici, atentatorul cu bomba se poartă foarte cinic în arest. Declară că nu are complici și că bomba și-a procurat-o în Belgrad, dela un anarhist. După comiterea atentatului a sărit în râul Miliatka, de unde a fost scos de polițiști.

Asasinul *Gabrilo Princip* declară că e dușman al imperialismului și fiindcă moștenitorul de tron e cel mai mare reprezentant al imperialismului, a voit de mult să-l ucidă. Neagă să dea alte amănunte.

Ambii atentatori sunt sârbi de origine.

Trenul special pentru transportarea cadavrelor.

Trenul special al Curții care a adus pe moștenitorul tronului la manevre, la ordin mai înalt a fost pus în stare gata în orice moment de plecare pentru transportarea cadavrelor la Viena.

Poliția din Sarajevo.

E absolut de neînțeles că s'a putut întâmpla atentatul, câtă vreme toate străzile orașului erau inundate de poliție și jandarmerie. Populația orașului e foarte consternată pentru neglijența condamnată a poliției și a jandarmeriei.

Aniversarea luptei dela „Câmpul mierlelor”.

Intreg poporul sârb a serbat ieri, Duminecă, aniversarea luptei dela „Câmpul mierlelor”. Din acest prilej ziarul sârbesc „*Narod*” din Belgrad a apărut, ca și în alți ani, în cadru tricolor sârbesc. Articolul prim al ziarului vorbește despre lupta care a avut loc în anul 1389 pe acel câmp, preamărind eroismul celor cari au murit moarte de eroi la Kossovo. Articolul termină spunând că va suna ora când Serbia-mare își va răsbuna toate umilirile suferite până acum.

Enervarea spiritelor.

Șeful poliției a lansat un comunicat oficial în care declară că atât înainte cât și la sosirea moștenitorului tronului a făcut o mare anchetă operând numeroase arestări împotriva studenților sârbi și a altor sârbi naționaliști contra căroră prefectul avea motive de bănuială.

Comunicatul mai amintește și faptul, că în buzunarele celor doi atentatori, *Gavro Princip* și *Nedjelko Gabrinovici*, a fost găsit numărul în care se preamărea lupta dela Kossovo.

Demonstrații împotriva Sârbilor.

Noaptea la orele 11 străzile răsunau de sgomotul provocat de demonstrațiile tinerimei croate și musulmane împotriva Sârbilor. Cortejul ajungând pe locul unde s'a întâmplat atentatul, a cântat imnul național. După terminarea cântării Croații și Mohamedanii strigau: „*Să piară Sârbii!*” Un escadron de ulani a alergat în galop în strada Francisc Iosif, deoarece tinerimea croată și mohamedană se adunase în fața ospătăriei „Europa”, proprietatea lui Ieftanovici, șeful Sârbilor din Sarajevo, și i-au spart ferestrele. Cavaleria a curățit imediat strada de manifestanți.

Ascultarea din nou a lui Gavro Princip.

Ieri Duminecă după amiazi, după ce i-au dat să mănânce i s'a luat un nou interogator atentatorului *Gavro Princip*.

Princip a declarat, că *el nu face parte din nici o organizație de conjurație, ci ca bun patriot sârb a urmat indemnul sufletului său.*

La celelalte întrebări a refuzat să răspundă.

Pregătiri pentru înmormântare.

Ieri seară mareșalul curței, prințul *Montenuovo* a sosit la Viena, venind dela Ischl. Noaptea între orele 10 și 11 biroul mareșalului curței s'a pus în contact telefonic cu Sarajevo și a dat îndrumări pentru transportarea moștenitorului de tron și a soției Sale. Ieri noaptea a sosit și ministrul de externe, cont. *Berchtold*, venind din Buchlau. Azi va avea loc un consiliu de miniștri care va stabili data și programul înmormântării.

Doliul orașului Sarajevo.

Imediat ce populația orașului Sarajevo a aflat despre moartea moștenitorului de tron și a soției Sale, toate casele au arborat drapele îndoliate. Președintele dietei provinciale a trimis cancelariei de cabinet a M. Sale o telegramă de condoleanță exprimând M. Sale durerea a-

dăncă și consternația întregii populații a orașului Sarajevo. După amiazi la orele 4 consiliul comunal a ținut ședință de doliu, ședință la fel a ținut la orele 5 d. a. și dieta provincială.

Efectul atentatului în Viena și Praga.

În Viena vestea despre atentatul împotriva moștenitorului de tron și a soției sale s'a răspândit abia pe la orele 4 d. a. stârnind o adâncă emoție și consternare. Institutele și foarte numeroși particulari au arborat imediat drapele îndoliate. În Praga vestea despre atentat s'a răspândit pe la orele 3 d. a. Teatrele și-au suspendat imediat reprezentațiile.

Regele Carol al României și atentatul.

Ieri d. a. a avut loc la București o alergare de cai la care a asistat și M. Sa regele *Carol*. Pe la orele 5 fără un sfert d. prefect al poliției capitalei, d. *Corbescu* a alergat cu automobilul la hipodrom. Aci d. prefect în pas grăbit a intrat în loja regală comunicând M. Sale regelui vestea despre atentat. M. Sa regele a ascultat până în sfârșit raportul dlui prefect, dar terminând d. prefect M. Sa a făcut cu mâna un gest de neîncredere, spunând:

— *E imposibil. E absolut imposibil!*

D. prefect a părăsit apoi loja regală, întorcându-se în oraș, iar M. Sa a privit mai departe alergările. După o jumătate de oră d. prefect *Corbescu* a venit din nou, de astădată comunicând M. Sale vestea din sursă absolut autentică. M. Sa regele și suita imediat a urcat automobilul și s'a întors la palat, de unde apoi a trimis suveranului nostru o telegramă de condoleanță.

Trista veste a deprimat întreagă familia regală.

Demonstrații în Zagreb contra Sârbilor.

Agenția Tel. Magh. anunță: În Zagreb vestea atentatului s'a răspândit pe la ora 1 d. a. dar la început nimeni nu vrea să-i dea crezare. După ce însă știrea a fost confirmată, a stârnit o mare consternație și o adâncă durere. Banul imediat a trimis telegrame de condoleanțe din partea sa și din partea guvernului provincial. Totodată a trimis o circulară tuturor prefectilor în care le ordonă să arboreze pretutindeni drapele îndoliate și să închidă localurile de petrecere. Dispoziții similare a luat și primarul orașului Zagreb.

Societatea sârbă „*Socol*” încă și-a sistat serbările aniversare a luptei dela Kossovo.

Seara la orele 7 studenții universitari având drapele naționale îndoliate au parcurs străzile

un aderent al primarului Vienei, *Holzer Wolf*, care înainte cu opt luni a fost judecat la moarte și executat în piața „*Hohe Markt*” din Viena.

Pe la mijlocul veacului al 13-lea, în 17 Septembrie 1506, a fost otrăvit prințul *Filip*, fiul cavalerului împărat Maximilian, pe care l-a otrăvit soția sa Johanna, fiindcă îl temea.

Pe la mijlocul veacului al XVI-lea, după cum ne spune istoria, tot de moarte siluită a murit și nenorocitul *Don Carlos*. O moarte din cele mai tragice, executată la eșafod, a avut fiica Mariei Teresia, regina *Maria Antoinette* a Franței, împreună cu soțul său regele *Ludovic al XVI-lea*.

Nenorocirea cea mai din urmă, care a cernit înima tuturor popoarelor din Austro-Ungaria, seamintește șirul de nenorociri cari au căzut asupra capului iubitului nostru domnitor.

Se pare că o soarte cruntă urmărește ființa domnitorului nostru. Om încă n'a îndurat atâtea lovituri câte a îndurat El, iar acum a trebuit să mai vină una groaznică și înfiorătoare, care și pe cel mai tare de inimă îl înmoae și-l zdrobește.

Șirul nenorocirilor începe în anul 1867. În 6 Iunie a acestui an arhiducesa *Matilda*, unica fiică a unchiului monarhului nostru, a arhiducei celui Albrecht, moare în flacări. Abia împlinise anul al 18-lea când într'o cameră a palatului din Buda s'au aprins hainele de pe ea și a fost prefăcută în scrum.

La câteva zile, în 19 Iunie 1867 a murit frațele domnitorului nostru, *Maximilian*, împăratul

Mexico-ului, care a părăsit Austria și a trecut mările cu cele mai bune speranțe. Soarta a voit însă ca el să nu moară moarte naturală, ci să fie „osândit” la moarte și impușcat. Corpul rece și ciuruit de gloanțe al împăratului Maximilian a fost adus și înmormântat la Viena. Soția împăratului Maximilian nemai putând purta greul durerilor pricinuite de înfiorătoarea moarte a soțului său, înnebunește.

Ludovic, regele Bavariei, nepotul împărătesei Elisabeta, a înebunit și el și s'a sinucis aruncându-se în lacul Staremburg.

A urmat apoi nenorocirea dela Mayerling. În 30 Ianuarie 1889, singurul fecior al perechei noastre domnitoare, moștenitorul de tron *Rudolf* a fost găsit mort, cu capul găurit de gloanțe. Nimeni nu cuteza să comunice împăratului înfiorătoarea știre afară de împărăteasa Elisabeta, care abia putându-și stăpâni plânsul spuse soțului Ei:

— Rudolf a murit! — apoi zdrobită de greul durerilor căzu la pământ.

Puțin după această nefericită întâmplare, s'a pierdut în largul mării arhiducele Ioan, care luase numele de *Ioan Orth*. Corpul acestuia nici azi nu a fost aflat. Nimeni nu știe dacă Orth viețuiește sau a murit. A urmat apoi în răvașul nenorocirilor arhiducele *Wilhelm*, al cărui cal s'a speriat de tramvaiul electric din Baden și a aruncat pe arhiduce, încât din această cădere nu a mai rămas cu zile.

În 6 Septembrie 1895 familia domnitoare a trebuit să îndure o nouă lovitură. Fiul arhidu-

celui Iosif, *Ladislau*, și-a pus capăt vieții slobozindu-și un glonț, ceea ce i-a pricinuit mari dureri.

Abia o jumătate de an înainte, arhiducesa *Sofia*, sora împărătesei Elisabeta a căzut jertfă bunătății inimei sale și pradă flăcărilor focului dela bazarul de binefacere din Paris.

A venit apoi lovitura cea mai groaznică: moartea tragică a împărătesei *Elisabeta*. Mâna mișlească a unui nebul politic, *Luccheni*, care vrea să schimbe stările țării cu cuțitul în mână, a înfipt ucigașul fer în inima cea mai curată, cea mai bună.

Iar, acum, ca să pună vârf la toate aceste nefericiri, în pragul apunerei unei vieți sbuciumate într'o situație nespuse de gravă pentru pacea monarhiei a trebuit să urmeze o mare și teribilă nenorocire pentru domnitorul abia restabilit din boala ce-l chinuse atâtea vreme, moartea arhiduceului moștenitor *Francisc Ferdinand*, înțeleptul militar și diplomat și a nobilei Sale soții *Sofia de Hohenberg*, întâmplată în 28 Iunie n. 1914 în Sarajevo (în Bosnia).

Da, soarta n'a putut lovi pe cineva mai crud decât cum a lovit pe domnitorul nostru. Istoria universală nu ne poate spune numele unui al doilea domnitor, care să fi avut o astfel de soartă, care întrece mult povestirile îngrozitoare plâsmuite în vremurile îndepărtate.

Trad. de C. S.

orașului strigând „Slava” la adresa moștenitorului de tron. Alții strigau:

— *Jos regele Petru! Jos bandiții sârbi! Jos politica sârbească!*

Incidente nu s'au întâmplat.

Noul moștenitor de tron.

e arhiducele **Carol Francisc Iosif**, nepotul cliromomului Francisc Ferdinand, fiul mai mare al decedatului arhiduce Otto. Numele întreg e: Carol Francisc Iosif Ludovic Hubert George Otto Maria. Cavaler al ordinului lănei de aur și locotenent-colonel în armată. Născut în 17 Aug. 1887 a împlinit 27 ani. De trei ani e însurat cu principesa Zita de Parma; din căsătorie anul trecut li s'a născut o fetiță.

Orfanii moștenitorului de tron.

În aceste momente de mare jale și durere duioasele priviri ale popoarelor monarhiei se îndreaptă spre nefericiții orfani ai moștenitorului de tron. Trei sunt orfanii rămași fără de tată și fără mamă, doi băieți, prinții *Maximilian* în etate de 12 ani și *Ernest* de 10 ani, și principesa *Sofia* de 13 ani. Toți suntem cuprinși de mare jale, dar mai mare este jalea acestor orfani. În această Duminecă tristă ei au pierdut totul ce au avut. Această zi a Domnului, lor le-a adus o jale eternă, deoarece în această zi inima lor nevinovată de copii a fost atinsă

de mâna rece a morții, care de atâtea ori a fost atât de îngrozitor oaspe al familiei lor princiare...

Sărmanul Francisc Ferdinand! Cât și-a desmerdat el pe îngerașii lui, ca ori care alt părinte — care numai pentru copii trăiește. Acest fapt de căldă alipire către copii, nouă, Românilor, ne-a fost o dovadă suficientă pentru a ne putea convinge despre bunătatea inimii viitorul nostru Domnitor.

Lucirea nevinovaților ochi ai celor trei orfani este azi învălătată de durere și lacrimi.

Sărmanii, la despărțire cât de dulce va fi fost sărutul de adio pe care ei cu atâta iubire caldă l'au depes pe buzele dulci ale bunului tată și a duioasei lor mamă, pe cari atunci ei, sărmanii, i-au văzut pentru ultima oră.

Sărmanii orfani probabil abia acum vor fi aflat despre dureroasa realitate, deoarece ei sburdau ca niște mei nevinovați prin parcul castelului Chlumeț, nebănind că departe de ei, în Sarajevo, dulcii lor părinți zac întinși pe catafalc...

Totul s'a sfârșit! Tata și mama nu se vor mai întoarce cu viață acasă. Zădarnic plâng și așteaptă acei nefericiți trei mici orfani...

(Măne, Marți, vom da pe larg datele biografice despre arhiducele moștenitor Francisc Ferdinand. *N. Red.*)

Povestea broaștei.

Sunt oameni al căror ideal terestru este să ajungă la forme cât mai masive a corpului lor, socotind că astfel vor reuși să impună mai mult respect și o mai deosebită considerație contemporanilor lor. Ba am auzit nu odată și exclamația: — „Ce om gras! ce frumos! adevărat nu gras, ci frumos fiindcă e gras”. — Întâmplarea însă, — sau ce explicație s'ar putea da și ce concluzie s'ar putea trage? — a făcut ca întotdeauna să aud o astfel de exclamație de pe buze ungurești.

În adevăr, ideal de urmărit și concepție de frumos pentru român n'a fost niciodată îngrășarea și arareori sau poate de loc la poporul nostru nu se vor găsi acele exemplare de dezvoltări monstruoase de adipozitate, cari iac popoaba deosebită a ținuturilor celor mai get-beget maghiare. Va fi oare și în aceasta ceva din pornirea de megalomanie ce caracterizează întreg felul de a fi și toate pornirile Ungurilor?

Dar în sfârșit, — câtă vreme cineva urmărește un spor, cât de departe dus, al țesăturilor sale însă mărginindu-se totuși în puterea de elasticitate și expansiune a pielii lui proprii lucrul rămâne mai mult caraghios; el nu începe a deveni îngrijitor, decât din momentul ce o țâcneală specială face pe maniac să-și pună în gând ca să crească peste el în sus, sau, cum zice vorba noastră populară, să-și iasă din piele.

Este ceea ce a ajuns Maghiarul să încerce ca nație.

Suferind de un fel de elephantiasis sufletească Maghiarul și-a pus în gând să devină nația europeană cea mai importantă, axa sau privotul în jurul căreia să se învârtască toată caleidoscopica desfășurare a vieții internaționale europene, dacă nu chiar mondiale. Și iată simptomele boalei manifestându-se fără întrerupere și zi de zi cu mai mare accentuare.

Contele Tisza, prin discursuri declamate, cu rost și fără rost, la toate ocaziile, oferă în chip nu numai solemn, dar mai ales emfatic, triplei alianțe sprijinul nației maghiare; și este ca și când ar zice: — Să nu vă temeți de muscal, să nu vă pese de pierderea eventuală a prieteniei României... Toate acestea sunt floare la ureche, câtă vreme nația maghiară

va binevoi prea grațios să nu-și retragă mâna ei ocrotitoare de asupra Austriei, Germaniei și Italiei.

Cumcă, din contră, nația maghiară, săraca, are cea mai mare, mai nelipsită și mai de viață nevoie de sprijinul și de ocrotirea triplei alianțe... Despre așa ceva să nu-i vorbești Maghiarului căci se va uita la tine cu ochii holbați, ca la un nebun, — adică așa ca și când tu ai fi nebunul.

Dar e adevărat că și aceia cari ar trebui să-l supună la un tratament de vindecare sau cel puțin de ameliorare a stării în care se găsește, urmează un ciudat sistem, — acela care s'ar putea numi al temerei de contrazicere. Sunt boale pe cari, în adevăr, contrazicerea pare a le înrăutăți, căroră în tot cazul ea le exagerează manifestările simptomatice, lucru ce pare că trebuie evitat, după o oarecare terapeutică. Dar oare unde, oare la ce se va putea ajunge, cu un astfel de sistem de cruțare, de continuu și repetat menajament a tuturor fanteziilor și capriciilor pornite din megalomania aceasta progresivă, ce amenință nu numai pe bolnav dar amenință tot mai mult și pe vecinul veșnic îngrijorat?

Îi abate Maghiarului că lui îi trebuie fortificații cari să-i asigure mai bine înghițirea de vii a Valahilor din Transilvania, prin ceea ce are să mai crească, să se mai îngrășe cu jumătate din actuala-i ființă trupească națională. Și dela Viena nu se cutează a se contrazice o asemenea injocățune, — se trimit chiar comisiuni ca să studieze chestiunea, — în tot cazul un act de măgulire față de expresiunea dorinței maghiare.

Și așa trebuie să fie, — căci amintiri, iată dela Budapesta are să pornească peremptoria pretenție, ca sediul ministerului comun de război să se mute și să se stabilească în capitala Ungariei ca să nu mai fie apoi atâta discuție... Timidă, Viena obiectează că acest minister, precum și acela, de asemenea comun, al externelor au prea multe ramificații de organizare în capitala austriacă pentru ca să poată fi strămutate, — dar iată este al treilea minister comun acela al finanțelor, care s'ar putea ceda, dacă domni Maghiari vor binevoi a se mulțumi cu atâta.

Domni Maghiari se mulțumesc, bineîn-

teles așteptând. Și se mulțumesc cu atât mai mult, cu cât în chestiunile externe influența lor se exercită măcar că sediul ministerului e la Viena — și chiar în chestiunile militare iată că mai porniră o lovitură la care zădarnic au așteptat, cei cari s'ar fi crezut îndreptățiți a aștepta, energia riposteii.

Apoi acuma nu e motiv ca apetitul să se oprească aici. Ungurii cer pe seama lor Bosnia și Herțegovina, — *Ungurii* zicem și nu Ungaria, deși ei se prevalează de oarecari drepturi istorice cari ar fi ale *regatului*. Inșuș contele Tisza — iarăș el, ca cel mai moderat dintre megalomanii maghiari — a spus în delegațiunii că „o rezolvare definitivă a problemei Bosniei și Herțegovinei nu e posibilă decât printr'o incorporare organică a acestor provincii în statul ungar”. Iar *statul ungar*, după concepția astăzi în vigoare prin brutalitate, știm ce însemnează.

Deci dar s'a și făcut începutul, prin faptul că începând cu anul viitor, limba maghiară va fi obligatorie în toate școlile din Bosnia și Herțegovina.

...Micul popor maghiar, numericeste cam jumătate cât întreg neamul nostru românesc, crește astfel văzând cu ochii... *Dar cum crește?*

El crește ca broasca din fabulă, fără să se gândească atâta cât ar trebui la siguranța pielii proprii, — ei punându-o în mare primejdie, și aceasta în orice înțeles am lua constatarea aceasta.

Inchipuiți-vă în adevăr, pe Maghiari în monarhia austro-ungară, dictatorii nu mai puțin în tripla alianță. Inchipuiți-vă că-i vedeți, îngrășați, cu milioanele de Români, de Slovaci, de Ruteni, de Sârbi, — acuma și cu aceia din Bosnia și Herțegovina... Tot o apă! Marele ocean maghiar! Destinată să cuprindă globul întreg.

Sunt acestea concepții cari pot să intre și să se așeze în capete sănătoase? Sau mai bine dacă odată a început reeditarea fabulei în broasca megalomană, avem să-i așteptăm pur și simplu și *repetarea sfârșitului*?

Organizația partidului nostru în comitatul Arad.

PROCES VERBAL,

luat în 16 (29) Iunie 1914, despre ședința ținută la Arad, în localitatea „Concordiei” la 11 ore a. m., în scopul reorganizării clubului comitatens ardean al partidului național român.

Prezenți:

1. Dr. Ștefan C. Pop, 2. Vasile Goldis, 3. Dr. Sever Ispravnic, 4. Dr. Iustin Marsieu, 5. Dr. Cornel Iancu, 6. Vasile Pap, 7. Dr. Romul Velicia, 8. Dr. Emil Micloși, 9. Dr. George Crisan, 10. Dr. Sever Miclea, 11. Ludovic Fazekas, 12. Virgil Antonescu, 13. Petru Vasilon, 14. Dr. Victor Hotăran, 15. Dr. George Hotăran, 16. Iosif Moldovan, 17. Constantin Savu, 18. Dr. Sever Dan, locuitor în Arad. — 19. Dr. Ioan Suci (Borosineu), 20. Dr. Teodor Burdan (Borosineu), 21. Dr. Ioan Pap (Buteni), 22. Arcadie Cacinca (Buteni), 23. Dr. Aurel Grozda (Buteni), 24. Dr. Teodor Pap (Hălmaș), 25. Dr. Ioan Robu (Hălmaș), 26. Dr. George Popoviciu (Chișineu), 27. Dr. Ioan Codrean (Chișineu), 28. Dr. Iacob Hotoran (Șiria), 29. Dr. Emil Moștia (Șiria), 30. Nicolae Lazarescu (Șiria), 31. Dr. Vasile Avramescu (Rădăna), 32. Mihaiu Cosma (Răpsig), 33. Nicolae Chicin (Nădlac), 34. Iancu Ștefănuțiu (Măndruloș), 35. Petru Vancu (Mădărat), 36. Iuliu Groșorean (Gâlș), 37. Dr. Aurel Novac (Pecica), 38. Dr. Teodor Roxin (Pecica), 39. Ștefan Hotoran (Șimand), 40. George Leric (Dumbrăvița), 41. Iosif Ștefănescu (Dumbrăvița), 42. Teodor Orga (Pecica), 43. Ioan Cadari (Sămbăteni), 44. Nicolae Mihulin (Cicir), 45. Ioan Giurgu (Moroda), 46. Paul Felnean (Sămbăteni), 47. Paul

Stăria (Măderat), 48. Valer Felnean (Sâmbăteni),
 O. Iustin Monția (Șicula), iar ca oaspe Dr. Petru
 Groza avocat în Deva.

Prezident: Dr. Ștefan C. Pop.

Notari: Dr. Teodor Pap și Dr. Romul Veliciu.

Prezidentul expune pe scurt însemnătatea con-
 vocării de azi: spune, că scopul conferinței de azi
 este constituirea comitetului central comitatens al
 partidului național român, — și propune a se trece
 la deliberarea ordinii de zi. Expune pe scurt eveni-
 mentele din trecut și declară că conducerea clubu-
 lui comitatens de ani de zile și-a dat demisia; sco-
 purile urmărite de partidul național însă impun ne-
 cesitatea grabnică, ca reorganizația comitetului cen-
 tral comitatens să se facă în scopul activității na-
 ționale. Prezidiul mulțumește pentru încredere în
 numele comitetului vechiu, și dorește ca reorgani-
 zarea să se facă în înțelegere frățească, care este
 baza activității naționale.

Dr. Ioan Suci: dorește, ca reorganizațiunea să
 se facă în scopul luptei, zice că tratativele cu gu-
 vernul au împiedecat activitatea națională, ce a
 produs nemulțumiri între membri. Arată, că Tisza
 în vorbirea dela Cluj a declarat, că intenționează
 sancționarea elementelor intransigente din partidul na-
 țional, și zice că marca constituției noastre de azi
 lăcă de atacurile contrariilor trebuie să fie decla-
 rată: lupta. Dorește ca comitetul ce se va alege
 să se pună în serviciul luptei și propune de presi-
 dent pe d. Vasile Goldiș.

Vasile Goldiș: Mulțumește de încredere, de-
 clară, că nu poate primi prezidenția din motivul,
 că în fața împrejurărilor de azi nu se simte capabil
 de-a putea satisface datorită ce sunt legate de pos-
 tului onorific de prezident.

La propunerea dlui Dr. Ștefan C. Pop, se alege
 o comisie de candidare a membrilor din comitet.
 Membrii comisiei sunt: Dr. Ștefan C. Pop, Vasile
 Goldiș, Dr. Ioan Suci, Dr. Iacob Hotăran, Dr. Iu-
 stin Marșieu și Iustin Monția.

Comisia prin Dr. Ioan Suci pentru posturile
 din comitet, propune pe următorii:

Președinte pe viață: Mihail Veliciu.

Prezident: Dr. Iacob Hotăran, avocat în Siria.

Vice-prezidenți: Dr. Iustin Marșieu și Dr. Se-
 ver Ispravnic.

Notari: Dr. Emil Monția, avocat Siria și Dr. Geor-
 ge Crișan adv. Arad.

Membrii: Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop, Dr.
 Cornel Iancu, Dr. Romul Veliciu, Procopiu Givu-
 lăscu, Dr. Vasile Avramescu, Iustin Monția, Dr.
 Teodor Burdan, Dr. Ioan Suci, Dr. George Popo-
 viciu, Dr. Cornel Ardelean, Dr. Teodor Pap, Dr.
 Ioan Robu, Dr. Aurel Grozda, Dr. Ioan Pap, Mihai
 Cosma, Nicolae Chicin.

Conferința pe toți cei propuși în posturile indi-
 cate îi alege cu aclamațiune.

Dr. Iacob Hotăran mulțumește pentru onorul ce
 i s'a făcut și declară că în împlinirea postului încre-
 dinciat va fi condus întotdeauna de deviza comunei
 bune înțelegeri.

În urma acestora exhauriându-se ordinea de zi,
 ședința se încheie.

Cum am pus steagul pe cruce.

Primum următoarea scrisoare:

Poveste 'ntunecată a pâinii
 Nu-i strună să te știe plânge,
 Căci de durerea ta străveche
 În suflet cântecul se frânge....

Oct. Goga.

E imposibil, ca cineva cetind șirele triste ale
 bardului suferințelor noastre, să nu se înduio-
 zeze până la extrem...

Cu cât le pătrundem mai adânc, cetindu-le
 de repetite-ori, cu atât apar mai negre, mai
 triste suferințele seculare. Oare mai există pe
 suprafața pământului binecuvântată de Atot-
 puternicul, alt neam mai nefericit decât a-
 cesta, căruia cruda Melphomene îi crol un de-
 ceal atît de fatal și trist, atît de dureros?... Pe
 țipăt blajin, palid și suptă de necazuri, se
 observă jalea adâncă și suferințele amare.

Bătut de toate nevoile, ziua-noaptea lucrea-
 nă pământul străin, odinioară strămoșesc — răs-
 urând glile negre, negre ca trecutul... Ajuns
 la răpa de lemn, — măhnit în suflet, — pără-
 șind pământul țării sale udă în sânge și la-

crămi, neamul trudit, copii și nevestă și pleacă
 poste fără și mări blestemându-și ceasul naște-
 rii, stergându-și din când în când lacrimile ama-
 re, ce-i isvorăsc din ochii mari, trudiți.

Ah! și doina — cântecul bătrânesc, atît de
 scump Românului, care cuprinde toate durerile
 trecute și prezente a unui popor ce-și plânge
 libertatea, — și ea amuțise par'că de pe plaiu-
 rile românești și numai rar în amurgul serii se
 mai aude melodia sinistră a vre-unei doine de
 răsunare, ieșită dintr'un piept otelit, ce geme
 de dureri, cari fierb vițoroase în matca lor a-
 dâncă...

Nu trebuie să mai înșir năcazurile și sufe-
 rințele, cari par'că curg dintr'un lsvor nesecat,
 doar cartea neamului e mărturie vecinică...

Acum se discută după cum spun foile chestia
 cu steagurile dela Blaj. Intr'adevăr me-a fost
 mare surpriza când am cetit cele scrise în ru-
 brica „Ultima oară” a ziarului „Românul” pri-
 mite dela „Magy. T. Iroda”.

Totuși e prea mult, despre un lucru atît de
 nevinovat să se facă atîta zvon fără rost.

E adevărat că am recunoscut că eu l'am ar-
 horat pe cruce, dar numai după ce am cetit cele
 spuse de trădători, iar cele referitoare la expli-
 carea inscripției de pe steag sunt absurdități,
 sunt fraze stereotipe...

Fapta am săvârșit-o — după cum am mă-
 turist, atît dlui director, cât și sergentului —
 numai singur fără să-mi ajute cineva.

Ciortea Grigoriu și Șerban Vasile ce e
 drept l'au văzut, dar n'au știut ce voiesc să
 fac cu el, deci ambii sufer pe nedreptul căci
 pentru fapta mea nu-s ei responsabili.

Mă doare mult faptul, că studentul Vasile
 Șerban a fost eliminat în preajma examenelor,
 fără ca autoritățile să cerceteze mai serios
 fapta.

Protestez energic, totodată rog autoritățile
 să binevolască a se interesa mai serios despre
 arborarea steagului de pe cruce, să nu suferă
 alții nevinovați.

Foile maghiare strigă în gura mare, că am
 fost înarmat până în dinți.

Ași fi săvârșit o crimă nespuse de mare nu
 numai în contra legilor școlastice, ci și în con-
 tra institutului românesc, a cărui trecut atît de
 frumos e scris cu litere de aur în cartea nea-
 mului...

Ioan Bunea, stud. abs.

Cronică din Paris.

O grevă a factorilor. — Ce sunt scrisorile? — Filo-
 zofie pariziană.

Paris, 24 Iunie.

Am avut aci o grevă care ne interesează pe toți,
 bătrâni și tineri, parizieni și străini, și poate că în
 momentul când scriu aceste rânduri, ea încă nu a luat
 sfârșit. Factorii poștali au cerut o mărire de salar pe
 care camera li-a făgăduit-o, dar pe care Senatul nu
 voește s'o admită. Ceeace văzând, factorii s'au pus în
 grevă. Ei au făcut chiar mai mult: au „sabotat” cu-
 rierul de aseară și pe cel de azi. Adecă, au ascuns co-
 respondentțele și imprimatele ce li s'au remis spre a
 fi distribuite, pentru ea, în cazul când statul ar lua
 măsuri ca ele să fie împărțite de alții, lucrul să nu
 fie cu puțință. Scrisori, mandate, ziare și prospecte au
 stat așa dar — și poate stau încă — nedistribuite și
 amestecate în sacii lor de piele.

Veștile bune și rele, veștile urgente, veștile de
 bani vor ajunge în mâinile adresanților cu întârziere.
 Aceia cari le așteaptă își petrec ceasurile într'o ne-
 răbdare ușor de închipuit; ele amână surprizele ve-
 sele sau triste ale aceluia către cari sunt îndreptate
 fără ca ei să le bănuiască. Factorii poștali au, în zilele
 noastre, o putere formidabilă: de ei depind schimbă-
 rile încete, brusce sau hotărîtoare ale locuitorilor. În
 dăsații de piele în cari zac inactive, scrisorile în sufe-
 rință își fac impresia unor explozibile, inofensive, în
 aparență, dar gata să producă perturbări de îndată
 ce intră în contact cu focul. În cazul de față, scânteia
 care le va da viață și activitate e dubul aceluia cari
 le vor desface și ceti.

Gânditu-v'ăți vre-o dată ce complex lucru este un
 sac de poștă? În bucățile de hârtie acoperite cu slove,
 cari îl compun, dorm lacrimi și rîs, blesteme și des-
 mierdări, bogăție și ruină. Îmi pare că o scrisoare nu
 este altceva decât o particică de suflet materializată.

Puterea ei este enormă. De ea depinde, adeseori, li-
 niștea sau neliniștea existenței noastre.

Greva factorilor poștali are darul de a suspenda pen-
 tru cât-va timp lacrimile ce stau gata să pice, rîsetele
 ce stau să izbucnescă; ea amână bogăția cu care
 soarta îi hărăzește pe cei săraci, și ruina ce stă să se
 abată deasupra capetelor celor avuți. Factorii poștali
 au puțința de a face să întârzie destinul care ne pân-
 dește! Și ei săvârșesc acest lucru cu inima ușoară...

Ei au în vedere numai interesul lor care este în
 specie o mărire de salar. Ce le pasă lor de tulbură-
 rile pe cari atitudinea lor le provoacă în sufletele ace-
 lora cari așteaptă? Ce le pasă lor de apelul desperat
 al bolnavului, de dorul mamei, de chemările supreme
 ale mizerilor? Ei ascund corespondențele incredințate
 lor și nu le vor scoate la lumină până ce nu vor fi sa-
 tisfăcuți. Restul nu-i privește...

După cum nici pe avuți membri ai comisiei sena-
 toriale nu-i privește că bieții factori sunt aproape de
 mizerie cu salariile reduse pe cari le primesc. Ce le
 pasă lor dacă acești nenorociți aleargă ziua și seara,
 prin zăpadă, noroi ori arșiță ca să aducă celorlalți ve-
 știle ce li s'au trimis? Cu o semnătură, ei le-ar îmbu-
 nătăți soarta; dar gestul acesta nu voesc să-l facă. Ei
 au principiile lor dela cari nu se îndepărtează. Re-
 stul nu-i privește...

Și pe nimeni în lumea asta nu-l privește soarta ce-
 lorlalți. Admiteți că dacă egoismul uman e oribil, el
 este așa de interesant!

Am revăzut-o eri pe văduva „micului Moulinais”.
 Am regăsit-o pe cheul Senei. În decorul unde am ză-
 rit-o de atâtea ori, sub cerul albastru de vară, scaldată
 de umbra verde și transparentă a copacilor, la margi-
 nea fluviului limpede și ondules. Purta aceiași rochie
 cernită, și ochii ei priveau cu aceiași liniște la clienții
 cari îi scooteau cărțile prăfuite din lăzile de lemn în-
 șirate dealungul parapetului de piatră. Am întrebat-o
 cum o duce dela moartea bărbatului ei. Mi-a răspuns
 cu glas domol și cu privirea calmă. Și-am stat înde-
 lung de vorbă cu ea.

Mi-a spus vorbe așa de înțelepte, cum nu mă aștep-
 tam să aud din gura acestei femei simple. Când m-am
 despărțit de ea, cuvintele ei încă îmi răsunau în urechi.
 Și mi-am dat pentru întâia oară seama că cel mai unil
 parizian, și încă este nelipsit de instinctul filozofic pe
 care un oraș mare, somptuos, multiform cum e capi-
 tala Franței trebuie să-l dea.

Cu văduva lui Moulinais am vorbit de răposatul ei
 bărbat. Iată, în esență, ce mi-a mărturisit ea cu acest
 prilej:

„D-ta nu ești singurul care m'ai întrebat de Mouli-
 nais. Sunt numeroși clienți cari, tot răscolind prin lă-
 zile cu cărți, mi-au cerut, cu indiferența în glas și cu
 un zimbet stereotip pe buze, amănunte asupra morții
 lui. Și eu le răspund tot cu vocea liniștită și cu pri-
 virea nepăsătoare, lucru care, am băgat de seamă, te-a
 cam mirat.

De fapt, sunt măhnită până în străfundul sufletului
 de moartea lui. Timp de patruzeci de ani am împărțit
 cu el bucuriile și necazurile vieții, am trăit cu el sub
 același cer, printre aceiași lume, în aceleași condițiuni.
 Cum îți închipuești d-ta că moartea lui nu m'a atins
 adânc? Cu el s'a dus cea mai mare și mai scumpă parte
 a propriei mele existențe. Dar cum voești să manife-
 stez aceste sentimente? Și apoi, aș putea eu face acea-
 sta față de străini?

Străinilor le sunt indiferente rîsul și lacrimile noa-
 stre, după cum nici noi nu ne sinchisim de ale lor.
 Intr'un oraș mare ca Parisul unde lupta pentru trai
 e așa de aprigă și avântul interesului așa de necru-
 țător, aceia cari nu-și sunt nimic unul altuia, nici nu
 doresc să-și fie vre-odată ceva. De când sunt buchis-
 nistă pe cheul Senei, am întâlnit atâtea chipuri, și am
 vorbit cu atâtea inși!... Cutare domn care trecea în-
 totdeauna pe aici cu nevestă-sa la braț timp de ani în
 șir, se înfățișa deodată singur și trist. Atunci noi înțe-
 legeam că nevesta îi murise. Îl întrebam cu o politeță
 banală unde-i era soția, și el tot cu indiferență făcea
 un semn vag și rostea cuvântul de „tîntirim”. Apoi din
 doi frați pe cari îi vedeam veșnic laolaltă, nu-l zăream
 dela un timp decât pe unul singur. Și pe aceia îi des-
 părțise moartea. Și înainte de a-i ști morți, îi văzusem
 pe unii topindu-se din zi în zi de cine știe ce boală
 ascunsă, pe alții slăbindu-se și albind cu anii. Și toți
 ne erau indiferenți, mie și lui Moulinais. Aveam pro-
 priile noastre necazuri — nu este așa? Și Parisul e
 așa de mare, și oamenii-s aici așa de numeroși! Câte
 fețe de bărbați, și de femei n'am văzut noi în interval
 de ani, stînd aci lângă lăzile cu cărți, pe scîunașele
 noastre! Câți oameni viguroși am văzut oțîlindu-se,
 cu timpul și pe câți alții cărunțind!...

Si fiindcă necazurile și bucuriile lor ne lăsau nepăsători, știu că și propriile mele griji i-ar găsi la rândul lor, atare. De aceea te miri d-ta că acum după moartea lui Moulinais mă întâlnești senină la locul meu și că vorbesc cu vocea liniștită de sfârșitul lui. In jurul nostru viața Parisului se scurge aspră, sgomotoasă și neînduplecată: ce efect ar avea jălaniile mele în acest tumult grozav?... Dar dacă m-ai întreba cum o duc seara când cinez singură în mica mea locuință din dosul lui Jardin des Plantes, și când îmi spun că de acum și până la moarte tot singură voi fi, singură acasă, singură în lume... ți-ăș răspunde altceva. Și câte ființe cari și-au pierdut tovarășul de viață, nu-și vor fi înghițind ca mine cina amestecată cu lacrimi, și nu vor fi sughițind noaptea în singurătatea neagră și tristă a odăiei, așa cum fac eu!... Dar glasul, suspinele și lacrimile noastre se perd sub cerul acesta nesfârșit, care se întinde deasupra nesfârșitului Paris!...”

C. R. B.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 29 Iunie 1914.

Mersul vremii. *Instituțiu meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă, în unele locuri ploi cu furtuni.*

Prognostic telegrafic: *vreme schimbăcioasă, scăderea temperaturii.*

Temperatura la amiazi a fost: 26.6 C

Din Vălenii-de-Munte, primim următoarea scrisoare:

Domnule Redactor,

In interesul cursurilor de vară, cari se vor deschide, ca de obicei, cu începere dela 1 Iulie, la Vălenii-de-Munte, vă rugăm să anunțați această în ziarul d-voastră și în același timp a face o listă de înscriere pentru cei doritori a lua parte la ele.

Va fi un prea frumos îndemn din partea d-voastră de-a convinge pe câți mai mulți a se înscrie la aceste cursuri cu caracter unic național, instructiv și, totodată, bine merit a înfrăți gânduri, sentimente, a trezi conștiințe și a deschide celor dornici de adevărul cunoștințelor culturale, orizonturi tot mai largi, mai luminoase.

Lista e bine să ni-o trimiteți la 25 Iunie, st. v., spre a putea procura, celor înscriși, foi de reducere pe Căile Ferate Române.

Primiți vă rugăm mulțămirile noastre.

Secretariatul cursurilor de vară din Vălenii-de-Munte.

Românii și corporația comercianților din Brașov. Corporația comercianților din Brașov la care sunt membri toți comercianții fără deosebire de naționalitate își va ține adunarea generală în 28 c., când se va alege un nou comitet. Ziarele maghiare — după cum ni se anunță din Budapseta — dau alarma că Valahii ar voi să-și acapareze conducerea și acest tărăboiu se face deoarece casarul corporației care e român, a lansat un apel către toți comercianții români, ca să se prezinte la adunare cu toții, căci numai așa își vor putea asigura locurile ce li se cuvin în comitet. Ziarele maghiare anunță într-un ton rășboinic că la adunarea generală vor avea loc ciocniri și lupte viforoase, deoarece comercianții au dat ascultare apelului.

Dr. Sextil Pușcariu. Prietenii și admiratorii dlui prof. Dr. Sextil Pușcariu au dat Sâmbătă seara, în 13 l. c. o agapă în otelul central din Cernăuți la care a luat parte un public ales din intelectualii români. Intre oaspeți au fost dñii profesori universitari Dr. I. Nistor, Dr. Eusebie Popovici, Dr. Cleminte C. Popovici, Dr. Constantin cav. de Isopescul Grecul, Dr. E. Voiuțchi, Dr. Teofil Sauciuc, Dr. Eugen Botezat, Dr. Ștefan Saghin, Dr. Hacman, Dr. Șesan, D. Simionovici, inspector-general al școlilor românești, C. Tarangul nobil de Valea-Uței, consilier guvernamental și directorul poliției, Dr. O. Ghibu, inspector general al școlilor gr.-or. române din Ardeal, Cazimir Belcot, conducătorul trupei de teatru „Petre Liciu”, Dr. E. Procopovici, vicedirectorul spitalului țării, Dr. Bodea, medic primar, T. Bujor, consilier guvernamental și director de liceu, Halip, maestru silvic, multe familii, reprezen-

tanții societăților studentești „Academia ortodoxă”, „Bucovina”, „Moldova”, „Dacia” și „Junimea”.

Cel dintâi ia cuvântul d. Dr. I. Nistor și relevă meritele Ardelenilor pentru Românii bucovineni începând cu I. Budai-Deleanu. D. Dr. O. Ghibu zice că se bucură din inimă că Ardealul a putut să deie Bucovenienilor oameni mari de valoarea unui Sextil Pușcariu care este nașul frumoasei acțiuni culturale și naționale a mult regretatului Petru Liciu. Au mai vorbit și alții. (Din „Viața Nouă”. Fragment.)

† **Valeria Degan,** soția cunoscutului comerciant român din Fiume, d. F. A. Degan, după un morb greu a încetat din viață azi dimineață. Inmormântarea se va face mânei Marți, după amiazi. O deplâng soțul întristat și cei doi fii mici, rămași orfani d mamă: Flaviu Aureliu de trei ani și Virgiliu Corenliu de două luni. Odihnească în pace!

Absolvenții cursului administrativ din Târgul Murășului, anul școlar 1913—14 sunt următorii români: Dumitru Abrudean (Tobol), Balomiri Iov (Balomir), Ioan Bărbos, George Bodea (Silvașul-unguresc), Ioan Bumbea (Apoldul mic), Câmpean Emanoil (Formădia), Ioan Ciocan (Glimboca), Chișiu Ioan absolvent de teologie (Ernea), Crișan Avram (Gogan), Giuroșiu Trăian (Sasavița), Vicențiu Iles (Maier), Andreiu Maniu (Vințul de jos), Ascaniu Muntean (Hening), Nicolau Muntean (Henin), Vasilie Neag (Aiton), Nicolae Negru (Mogos), George Petra, Ambrosiu Pop (Vecerd), Alexandru Pop (Toplița), Ioan Pop, Nicolau Popoviciu (Vinețea), Victor Stoian (Glijasa superioară). Toți au trecut cu succes.

Abdicarea regelui Petru. Ministrul Serbiei la Roma cât și cel dela Paris fiind intervievați de ziare în jurul regentei prințului Alexandru, au declarat că actul regelui Petru e un fapt cu totul firesc. Regele Petru e obosit și are nevoie de odihnă. Miniștrii n'ar putea decât cu greu să meargă la Vraska, și nota guvernului ar întâmpina multe greutăți. Actul abdicării regelui Petru nu e nou în constituție și nu poate fi privit ca un fapt excepțional, și nu trebuie pus în legătură cu criza parlamentară cu totul întâmplătoare. Diplomații au încheiat afirmând că nu s'a ivit nici o neînțelegere între autoritățile civile și militare din Serbia mai cu seamă în ce privește directiva politică a vieții naționale. Toate poveștile răspândite în străinătate de presă sunt fără nici un temei având acelaș scop și aceeaș proveniență.

O soluție a crizei albaneze. Corespondentul din Durazzo al ziarului „Giornale d'Italia” telegrafiază. Principele Wilhelm a plătit până acum greșelile și vinele celorlalți. Dela 7 Martie încoace, el n'a avut o clipă de liniște. Dacă a putut să reziste, aceasta se datorește tăriei caracterului său și soției sale iubite, principesa Sofia, care în niște momente cu adevărat groznică, a susținut și a întărit pe bărbatul său adorat. Rășvrațitii, cari sunt la porțile orașului nu vreau să-l recunoască de rege și ar dori să fie înlocuit cu un alt domnitor. Dar e oare aceasta cu putință? Principele de Wied a fost așezat pe tronul Albaniei de voința concordă a Europei și deocamdată rămâne la postul său: nu poate să cedeze decât voinței Europei. Dacă rebelii vor insista ca principele să depue coroana, atunci se va ivi această năcăjită comisiune de control, care a adus cu adevărat servicii nestimate cauzei albaneze și le va zice reprezentanților rășculaților. Ceeace cereți e cu neputință. Regele vostru în Albania vi l-am adus noi, și nu putem cu nici un preț să renunțăm la el. Principele Wilhelm va rămânea astfel pe tron, și alătura de el în numele Europei, va governa comisia internațională de control, care e în stare să împlinească această menire. Dacă Europa va încuviința această soluțiune cum este de sperat, atunci Albania va fi scăpată iar principele de Wied va rămânea suveran peste Albania, va întări și statornici situația.

Promovare. Sâmbătă în 27 Iunie st. n. a fost promovat de doctor în științele iuridice la universitatea din Cluj d. Ioan Ocnariu din Macoviște. Felicitările noastre!

O cifră oribilă. După arătările biroului statistic numărul emigranților din ținuturile de-a lungul Someșului și Murășului s'a urcat în lunile din Ianua-

rie până în Aprilie până la cifra de 6756, adică emigrat de 4 ori mai mulți decât în aceleași luni de anul trecut. Cea mai numeroasă emigrare până acum a fost în 1905, dar și atunci s'a atins numai cifra de 4501.

București-Craiova în aeroplan. Sâmbătă la 10 ore și jumătate dimineața a sosit la Craiova cu aeroplanul Silistra d. căpitan Beroniade, având ca pasager pe mehanicul Iosifescu pentru a lua parte la serbările organizate în folosul Ligei militare în parcul Bibescu, de dna general Averescu. D. căpitan Beroniade a plecat din București la 5 dimineața și a parcurs distanța având vântul în față. Dsa a declarat că a venit din pricina aceasta o mare greutate. Aeroplanul a trecut deasupra orașelor Roșiori, Alexandria și Caracal fără nici o etapă, aterizând numai la Craiova.

Serbările acestea populare, organizate de cercul militar în parcul Bibescu au avut o desăvârșită reușită. Sborurile aviatorilor căpitani Popovici, Beroniade și sublocotenentul Cantacuzin, câteși trei dela aerodromul Cotroceni, sosiți în București anume pentru aceste serbări, au făcut admirarea mulțimei.

Serbia comandă vase în România. Aflăm de sursă bucureșteană autorizată că guvernul sârb iește să comande șantierului din T.-Severin multe vase destinate navigațiunii fluviale. În acest scop au și început întrevederile între d. Dr. Angelescu ministrul lucrărilor publice și d. Ristić ministrul Serbiei.

Vizita principesei Maria la Ploiești. Joi, la orele 4 jum. d. a. a sosit în Ploiești A. S. R. principesa Maria, însoțită de dna de onoare Mavrogheni. La gară A. S. a fost întâmpinată de d. d. și d. prefect Demetrescu-Agraru, care a condus-o cu automobilul până la instituțiu Goethe Zegen, pe care A. S. obicinuește să-l viziteze la fiecare sfârșit de an. La instituțiu A. S. a fost întâmpinată de dna și d. primar Gh. Ionescu numeroase dne și dni din elita orașului. D. ob. nel Cireșeanu reprezintă pe comandantul garnizoanei, d. colonel Topliceanu, care lipsește din oraș. S'au oferit A. S. R. numeroase buchete de flori. După obicinuitele prezentări A. S. a vizitat instituțiu, rămânând pe deplin mulțumit de progresele realizate de către eleve. După oră și jum. A. S. a luat ceaiul la dna Negulescu iar la 6 și jum. a părăsit orașul însoțită fiind până la gară de toți aceia care au luat parte la această solemnitate.

Arestarea corespondentului „Le Matin” Corespondentul din Durazzo al ziarului „Le Matin” publică amănunte asupra arestării sale. Corespondentul ziarului parizian și corespondentul agenției telegrafice din Petersburg a fost somați de jandarmii albanezi ca să dea ajutor la ridicarea șanturilor de apărare. Reținerii corespondenților a avut ca urmare arestarea lor. La protestele corespondenților, cari au declarat că sunt supuși străini, comandantul jandarmilor le-a răspuns că la Durazzo nu există străini. În urma intervențiilor comisiunii de control și reprezentanților Franței și Italiei, doi ziariști au fost puși în libertate.

Ofițeri români în fruntea voluntarilor albanezi. Aflăm din București: Față de situația din ce în ce mai critică a tronului Albaniei și fiind că A. S. R. principele de Wied este o rudă a casei regale române și că A. S. R. principele de Wied este o quasi româncă, dñii căpitan **Serbănescu** din reg. 5 Vlașca, locotenentii **Cristescu** din reg. 5 călărași, **Burki** din 5 Roșiori, toți trei ofițeri de rezervă, s'au prezentat la palat dlui aghiotant de serviciu locot.-colonel **Anghelescu** și au cerut prin d. mareșal al corpului general **Mavrocordat**, o audiență M. S. regei pentru a-I solicita permisiunea ca în fruntea unui mare număr de voluntari albanezi să meargă în Albania pentru a se pune în serviciul apărării tronului ei.

M. S. le-a comunicat prin d. general **Mavrocordat**, ca să se prezinte imediat dlui mareșal **stru de rășboi**.

Societatea scriitorilor români la mormântul lui Eminescu. Ieri, Duminecă, împlinindu-se sfert de veac dela dispariția celui mai uriaș gen care l-a produs românimea de pretutindea, **Societatea scriitorilor din România** a făcut un pelerinaj la mormântul poetului dela **Ștefan Bellu**. La această pioasă aniversare au luat parte elevii tuturor școalelor din București.

tegiul a pornit la ora 9 dimineața din piața Teatrului. La mormânt arhimandritul Iuliu Scriban a oficiat un serviciu religios și răspunsurile au fost date de corul „Carmen” de sub conducerea dlui Chiriac. Au vorbit dnii V. G. Morțun, B. Belavrancea, N. Iorga, C. Stere, Dr. C. Istrati, Al. Florescu și M. Dragomirescu.

Aviațiunea militară în Muntenegru. Se anunță din Roma, că baronul Leonino da Zara, faimosul aviator italian, a prezentat regelui Nikita proiectul său privitor la organizarea aviațiunii militare în Muntenegru. Regele Nikita a decorat pe baronul da Zara cu ordinul Danilo.

Revista „Vita Finanziaria” care apare la Roma, publică un interesant articol, intitulat „România și progresele sale agricole, comerciale și industriale” în care se înfățișează o iconă destul de credincioasă a stărei înfloritoare în care se află România în zilele noastre.

Vizita M. S. regina Elisabeta pe bricul „Mircea”. Ni se comunică din Constanța: M. S. regina Elisabeta însoțită de principesa Ileana și principele Mircea a vizitat vasul de război bricul „Mircea” unde a fost întâmpinată de dnii: comandor Grațoski, căpitan comandor Opreanu și alți domni ofițeri de marină împreună cu soțiile. La suirea suveranei pe bordul vasului corul marinarilor a intonat imnul regal. M. S. regina a asistat apoi la diferite jocuri și exerciții executate de marinarii vasului. Regina a ascultat cu multă plăcere diferite arii executate la mandolină de sergentul Mihai Ion. La orele 6:40 malții oaspeți au părăsit bordul vasului în uralele echipajului.

Complectarea cadrelor armatei japoneze. Din Tokio se anunță că în ședința de ieri a comisiunii pentru apărarea țării, prezidată de primul ministru s'a hotărât complectarea cadrelor armatei la 25 de corpuri și mărirea flotei cu 8 noi dreadnoughturi.

Descoperirea unei comoare în comuna Băleni, (Covurlui). Niște copii din comuna Băleni, România, săpând într'un șanț au dat peste o vală plină cu piese de aur și argint, pe cari le au împărțit între ei. Invățătorul satului, văzând însemnătatea monedelor, a adunat vre-o câteva, pe cari le-a predat parchetului spre a fi trimise muzeului arheologic din București.

Știre medicală. D. Dr. med. univ. Tămășdan specialist în dantistică a călătorit pe mai multe săptămâni din Arad. (Ta 2230—3).

Haltenberg Béla, Kassa, fond. în 1810. Cea mai veche vopsitorie, curățătoare chimică și spălătorie cu aburi în Ungaria. Lucrează frumos, curat și elegant. În cazuri de doliu vopsește baie imediat. Zilnic spală și curățește câte 24 mil de gulere pentru provincie.

Comandele din provincie să se adreseze direct la firma: **Haltenberg Béla**, prăvălie principala, Kassa (Cassovia). (Ha 1622)

Institutul diagnostic al Dr.-ului Kozmuța (aflător în Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediată apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban József 42 08) e unicul institut în Ungaria, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morburii mai grele și complicate ca: **boale interne, de rinichi, de piept, venerice, urologice, boale femelești și de copil**. Institutul pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale mai are și 10 camere mobilate pentru pacienți deci foarte acomodat pentru publicul din provincie. Pentru boalele de piept și venerice institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte dă cu plăcere direcțiunea institutului. Ko 2149.

Curs de specialitate comercială, curs pentru scris la mașină, Arad, str. Lázár Vilmos Nr. 2, lângă palatul Bödes. Cursuri de contabilitate, stenografie, scriere la mașină, cursuri de ziua și de noapte. Mijlocire gratuită și obținerea de posturi. Instrucție și în limba română. (E 2198—10)

In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerea de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. Preț 2 coroane. Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x Primul deposit român de PIANE, PIANINE ȘI ARMONIURI T. Popovici SIBIU, STRADA CISNADIEI 7 se recomandă on. public român cu fabricatele exclusiv bune cu cari s'a aprovizionat în vederea sfârșitului anului școlar. Prețuri mai ieftine ca ori unde. Impachetare și transport gratis. Plătire în rate convenabile.

Ca român și specialist proprietarul depositului roagă publicul nostru de pretutindeni să-l onoreze cu încrederea sa.

Comandele să se facă din bună vreme pentru ca să poată fi rezolvite la timp.

Po 2091

Ultima oră.

INBALSAMAREA.

Încă ieri noaptea ambele cadavre au fost inbalsamate. În trupul arhiducesei a fost găsit glonțul ucigător, care i-a distrus toate intestinele. În trupul moștenitorului n'a fost găsit glonțul, care i-a rupt arteria dela gât. S'a constatat că moartea la ambii a fost cauzată de pierderea sângelui.

INMORMĂNTAREA.

După cum se anunță din Serajevo, mâne după sfârșirea cadavrelor sicriile vor fi transportate de acolo pe drumul cel mai scurt la Viena, unde vor sosi Joi seara. Vineri va avea loc misa funebrelă în Viena, iar Sâmbătă înmormântarea în cripta familiară din Amstetten, conform dorinței arhiducelui. Monarhul va petrece sicriile la Amstetten, de unde va merge iarăș la Ischl, și numai mai târziu se va întoarce la Viena.

Toți suveranii statelor străine și-au anunțat reprezentarea la înmormântare. Împăratul Wilhelm a anunțat azi prin o telegramă că va veni în persoană la înmormântare. Regele Angliei l'a vizitat azi pe ambasadorul austro-ungar din Londra, exprimându-și condoleanțele.

MICH ORFANI.

au fost duși înainte de plecare de însuși părinții lor în castelul din Chlumetz, unde petrec și acum. El nu știu încă nimic despre sfârșitul tragic al părinților lor, ci li s'a spus numai că ambii sunt grav bolnavi.

SERBIA CONDAMNĂ ATENTATUL.

Guvernul sârbesc publică azi în monitorul său un comunicat oficial exprimându-și conștințarea și condamnând atentatul, prin care s'a cauzat monarhiei și mai cu seamă popoarelor ei ce mai mare pierdere.

DOLIUL CAMEREI UNGARE.

Mâne înainte de amiază camera ungară va ține ședință, în care președintele înainte de ordinea de zi va face propunere privitor la exprimarea condoleanței din partea camerei, iar după primirea acesteia președintele va face încă propunerea ca desbaterea proiectelor dela ordinea de zi să se amâne și să nu se mai țină ședințe până după înmormântarea moștenitorului.

SĂRBI DIN UNGARIA

și exprimă în telegrama lor de condoleanță conștințarea adâncă și condamnând cu toții fără deosebire de partid atentatul, accentuând că între ei și Sărbii din Bosnia nu e nici o legătură ci din contră sunt divergențele cele mai mari.

STARE DE ASEDIU ÎN SARAJEVO.

În Sarajevo — după cum se anunță a izbucnit azi anarhia. Repetându-se azi atentatele cu bomba în diferite părți ale orașului și având loc demonstrațiuni și excese mari, spărgându-se în mai multe prăvălii și case particulare, s'a proclamat asupra orașului și a împrejurimei starea de asediu.

CONDOLEANȚELE CORPURIILOR LEGIUITOARE ROMÂNE.

În ședința de azi a camerei primul ministru al României d. I. Brătianu luând cuvântul înaintea ordinea de zi a dat expresiune conștințării adânci și sentimentelor dureroase cu care a fost primită în România știrea îngrozitoare despre atentatul dela Sarajevo. Prietenia sinceră și veche dintre regele român și dinastia imperiului vecin și raporturile prietenești dintre cele două state vecine ne transformă sentimentele noastre de condoleanță — a spus primul ministru — într-o adevărată durere. Primul ministru spune în sfârșit că România va păstra cu mulțumită și pietate memoria arhiducelui Francisc Ferdinand. Condamnă și sbiciuește atentatul. Președintele camerei d. Pherekyde aderând la vorbirea dlui Brătianu face propunerea pentru trimeterea telegramelor de condoleanțe cabinetului din Viena și guvernelor austriac și ungar. Membrii camerei ascultând vorbirea primului ministru în picioare au primit propunerea președintelui și au hotărât totodată să se suspende ședința în semn de doliu.

În ședința senatului român a ținut vorbire ministrul de externe d. Porumbaru, luându-se aceleași hotăriri ca și în cameră.

TRANSPORTAREA SICRIELOR LA VIENA.

Primul mareșal al curții — după cum ni se telegrafiază din Viena a — făcut azi cunoscut programul transportării sicriilor din Serajevo la Viena. Cadavrele îmbalsamate și așezate în sicrie, vor fi duse mâne la amezi în portul Metkovic. De aci vor face drumul până la Triest pe „Viribus Unitis”, care va fi însoțit de întreaga flotă austro-ungară. Dela Triest până la Viena sicriile vor fi duse cu un tren special. Catafalcul va fi ridicat în Burg și Vineri va avea intrare publică.

La dorința monarhului înmormântarea se va face fără pompă, despre cecece a fost încunștințate toate curțile europene.

„MAGYARORSZÁG” IARĂȘ TURBĂ DE URĂ ÎMPOTRIVA ROMÂNILOR.

Organul președintelui partidului opoziționist Mihail Károlyi află de bine ca în zilele aceste de cel mai mare doliu pentru întreagă monarhia să dea din nou pe față ura turbată a șovinismului maghiar față de Românii din Ungaria. Magyarország în furia-i șovinistă se năpustește din prilejul adunării Ligei culturale ce a avut loc ieri în București din nou asupra fruntașilor partidului național contra cărora ridică acuzele cele mai nerușinate și infame.

VODĂ, FODOR ȘI PASERE ÎN BUCUREȘTI.

Elevii dela institutele din Blaj: Vodă, Fodor și Pasere, contra cărora s'a pornit procedura penală pentru arborarea stegului în Blaj — după cum sunt informate din București ziarele budapestane, au trecut în România. Ei s'au dus din Blaj la Brașov și apoi de acolo prin Săcele au trecut la Predeal, de unde s'au dus cu trăsura până la București. Afirmativ toți s'au prezentat în redacția ziarului „Dimineața” pe care a rugat-o să intervină la ministerul de războiu român, pentru ca să fie primiți în școala de război. (Dăm cu toată rezerva această știre. N. R.)

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Park-sanatorium

BUDAPEST, VI, Aréna-út 84/b.

Városliget.

Desp. urologic, pentru suferinzi de boale de

rinichi — bășică

și postata.

Le 2058

Noutăți literare și muzicale

De vânzare la: „Librăria Concordia” Arad, str. Deák-Ferenc nr. 20.

N. Rădulescu-Niger. *Viață sbuciumată*. roman. Prețul Cor. 1.50.
 N. Rădulescu-Niger. *De vorbă 'n sat*. In memoria lui Spiru Haret. Prețul 50 fil.
 Al. Cazaban. *Ce nu se poate spune*. Cor. 2.—
 C. Sandu Aldea. *Pe mărăneanca*. Cor. 2.—
 Bibl. Minervei nrul 155 E. de Amicis. *Vechiul Serdiu*. Trad. de N. Pandelea. Prețul 30 bani.
 Dr. Valeriu Seni. *Critica unei lecții. Indrumări practice*. Retipărire din „Foia școlastică”. Se vinde în favorul fondului unei excursiuni școlare. 60 fil. + 10 fil. porto.
 Ioan Al. de Lemeny. *Poezii*. Cu o prefață de G. Coșbuc. Prețul Cor. 1.50.
 Tudor D. Ștefanescu, profesor la Liceul Carol I. *Cucerirea Galliei de către Romani*. Memoriile lui C. Julius Caesar și Aulus Hirtius. Trad. din limba latină. Prețul Cor. 2.50.
 „Convorbiri Literare” Nr. 1—2—3—4. Prețul unui număr Cor. 1.75.
 „Flacăra” nrul 33. Prețul 20 fil.
 aL Librăria „Concordia” se află de vânzare următoarele cărți premiate de Academia Română:
 1. D. D. Pătrășcanu. *Timotheu Mucenicul*. Prețul Cor. 2.—
 2. E. Lovinescu. *C. Negruzzi, viața și opera lui*. Cor. 2.—
 3. M. I. Chirișescu. *Răsăduri*, nuvele. Prețul Cor. 2.—
 Pentru porto să se adauge de fiecare carte 20 fil.
 N. Iorga. *Portul popular românesc*. Lecție ținută la Cursurile de vară. Cu mai multe ilustrațiuni. Cor. —.75.
 N. Iorga. *Să părăsim ortodoxia?* Cor. —.60.
 „ ” *Pagini despre Basarabia de astăzi*. Cor. 1.50.
 N. Iorga. *Mănăstirea Hurezului*. Desvoltarea și viața ei. Cor. —.75.
 N. Iorga. *România, vecinii săi și chestiunea orientului*. Cor. 1.25.
 N. Iorga. *Basarabia noastră*. Scrisă după 100 de ani dela răpirea ei de către Ruși. 2.—
 N. Iorga. *Chestiunea Dunării* (Istorie a Europei răsăritene în legătură cu aceasta chestie.) Lecții ținute la Școala de Răsboiu. Cor. 5.—
 N. Iorga. *Chestiunea Rinului*. Cor. 5.—
 „ ” *O geneologie a Basarabilor* (Insemnări critice). Cor. —.20.
 Enescu Stâlpeni. *Proverbe și maxime indiene*. Traducere în versuri cu note explicative culese din literatura indiană, precedată de o schiță asupra poporului indian și literaturii lui, cu o prefață de A. C. Cuza. Cor. 1.—
 Gr. G. Petrov. *Poveste*, traducere din rușește. Prețul Cor. —.50.
 G. Asachi. I. Eliade Rădulescu. C. Bălăcescu și A. Donici. *Fabule alese*. Cor. —.40.
 Pr. Seb. Părvulescu. *Biserica noastră națională în raport cu celelalte confesiuni*. —.50.
 C. Dion. *Rolul bisericii în viața noastră națională*. Păreri exprimate în conferințele pastorale din Botoșani. Cor. —.40.
 G. Coatu-Cerna. *Momente vitejești*. Schițe din timpul războiului. Cor. —.50.
 Maria Maorodin. *Poezii (din hărățiile unei moarte)*. Cu o prefață de N. Iorga. Cor. —.75.
 D. N. Ciotori. *Calea Robilor*. Cor. 1.50.
 Maurice Maeterlinck. *Ciclul morții*. (Interior. Oaspele nepoftit. Orbii). Trei drame traduse de A. T. Stamatiad. Cor. 1.25.
Legea nouă despre alegerea deputaților. Indrumări pentru poporul român. Cor. —.50.
Noua lege pentru alegerea deputaților. Invățături și îndemnuri pentru sătenii noștri. Cor. —.20.
 Dr. A. Sădean, profesor. *Date nouă despre Gheorghe Lazăr*. Cu o ilustrațiune. Cor. 1.—
 Dr. A. Sădean, profesor. *Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre*. Cor. —.60.
 Selma Lagerlöf. *Legendele lui Isus Hristos*. Trad. autorizată după original de D. N. Ciotori. Cor. 1.—
 Stefan Bodiu, profesor. „*Plevna internă*”. Cor. —.40.
 Pr. I. C. Beldie. *La cislă*. Cor. —.30.

M. Lungianu. *Zile senine*. Prețul Cor. 1.50.
 N. Bălcescu. *Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul*. Prețul Cor. 2.—
 Lamartine. *Raphael*. Traducere. Bibl. Minervei nrul 151—152. Prețul 60 fileri.
 N. Iorga *Istoria statelor balcanice* în epoca modernă. Lecții ținute la universitatea din București. Prețul Cor. 3.50.
 Vasile Goldis. *A nemzetiségi kérdéskör*. Prețul Cor. 1.
Contribuțiuni istorice privilegiate la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. I. Puscașiu, I. Preda, Dr. L. Borcea, Dr. I. Lupaș, Dr. I. Mateiu, și Dr. S. Dragomir. Prețul Cor. 4.—
Vitejile lui Mihai Vodă documente publicate de Nerva Hodos. Prețul Cor. 1.—
 Dr. Sebastian Stanca. *Pocăitii*. Studiu pentru combaterea sectei pocăitilor. Prețul Cor. 4.
 I. Ghetie. *Dicționar maghiar român*. Prețul Cor. 10.—
 I. Ghetie. *Dicționar român-maghiar*. Prețul Cor. 6.—
 I. Iorga. *Chestiunea Rinului*. (Istorie a Europei apusene în legătură cu această chestie). Lecții ținute la școala de războiu. Tipărite după notele stenografice ale dlui H. Stahl, pentru folosul elevilor săi. Prețul Cor. 5.—
 Dr. Dionisie Moldovan, adv. în Sibiu. *Advocatul popular*. Indreptar pentru poporul român. Prețul Cor. 2.50.
 N. Pora. *Intre viață și moarte*. Nuvele. Prețul Cor. 2.—
 Alex. Ciura. *Folletoane*, (1907—1910). Prețul Cor. 1.60.
 Eugen Revent. *Cântecul neamului*. Poezii. Prețul Cor. 2.—
 B. Katargiu. *Discursuri parlamentare*. Prețul Cor. 3.—
 A. Herz. *Bunicul*. Comedie în 3 acte. Prețul Cor. 2.—
 Erdélyi (Aradi) Victor. *Catarina Doamna noastră*. Prețul Cor. 5.—
 Erdélyi (Aradi) Victor. *A 400 éves per*. Prețul 30 fil.
 Erdélyi (Aradi) Victor. *Lukács László arcképe*. 50 fileri.
 Erdélyi (Aradi) Victor. *Magyar kulturképek*. Prețul 50 fil.
 Erdélyi (Aradi) Victor: *A rutén skizmapör*. Cor. 1.50.
 Dr. I. Drăgescu. *Pro Patria*. Povestire despre începutul și menirea neamului românesc. Prețul Cor. 3.—
 M. Sadoveanu: *Floare ofilită*. Roman. Prețul cor. 2.—
 A. C. Galotescu-Neicu: *Câteva povestiri de Maupassant*. —.50.
 Note pentru voce și pian.
 Gilbert, *Valsul Suzanei* (Suzana vals) Cor. 2.— (voce și piano)
 A. Bena. *Nu m'abandona*. Ediția II-a. Cuvinte de Dr. A. Vasilie. Pentru o voce și pian. Cor. 1.20.
 Pflügl Egon. *Farmecul valurilor* Cor. 3.—
 Caudela, *Sergentul*, celebra baladă (Peneș Curcanul) Cor. 2.50 (voce și piano)
 Castaldi, *La arme* Cor. 1.50
 Mureșianu, *Deșteaptă-te Române* —.50.
 Schelet, *Ce te legeni codrule* Cor. 1.—
 Rudolph, *Aseară în grădina* Cor. 1.—
 Paschill, *Cine n'are dor* Cor. 1.—
 Vels, *Vezi rândunelele se duc* Cor. 1.—
 Vasiliu, *Freamătul zăvoiiului*, Horă Cor. 1.—
 „ *Mai părăsit*, Idilă Cor. 1.50.
 Ștefănescu, *De-aș săruta*, Cor. 1.—
 Ionescu, *Ecoul Munților*, Cor. 1.—
 Beuvais, *Dorința*, Cor. 1.25.
 Stern, *Banul Mărăcine*, —.50.
Album de arii și dansuri naționale Cor. 3.—
 Hübsch, *Imnul Național*, Cor 1.—
 A. Bena, *Uvertură națională*. Estrasul pentru pian, Cor. 2.50.
 A. Bena, *Ave Maria*. Estrasul pentru pian Cor. 1.20.
 C. Savu. *Dor și tubire*. Colecțiune de cântece pentru cor. Cor. 2.50.

Iustin Cl. Iuga. *Cântece și plângeri*. Compoziții românești pentru canto și piano. (Conținutul: 1. Dorul de țară. 2. Trecu'ta bătăia dealul. 3. Tu te duci bade sărace. 4. Frunză verde frunzuliță. 5. Cântecul haiducului. 6. Pe sub fereastră curge un riu, romantă). Prețul Cor. 2.—

Iustin Cl. Iuga. *Doine și cântece populare românești*. Voce și pian. II. (Conținutul: 1. Mănce-te bade amarul. 2. Vai, vai, vai inimă vai. 3. Duce-m'as cu lun'n nor. 4. Lumgu-i drumul Clujului. 6. Mor Mărie mor. 6. Oameni fără mintea toată solo din piesa populară „Moșe Păcurariul”. 7. Zădărnice romantă populară). Prețul Cor. 2.50.

Ioan Harsia. *Poeme lirice românești* pentru piano. Vals la minor. Prețul Cor. 2.—

L. Domide. *Înstră-te mărgărite*. Legendă de V. Alecsandri. Partea I. Op. premiat de societatea pentru fond de teatru român. Partitura de pian. Prețul Cor. 5.—

Tib. Brediceanu. *La sezătoare*. Partitura pentru cânt. și piano Prețul Cor. 8.—

Tib. Brediceanu. *Aurora*. Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—

Tib. Brediceanu. *Vioarele*. Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—

Tib. Brediceanu. *Doine și cântece*. Pentru voce și piano, în patru caiete. Prețul unui caiet 4 coroane.

Tib. Brediceanu. *Jocuri românești* pentru piano în 4 caiete. Prețul unui caiet 4 cor.

Tib. Brediceanu. *Doine și cântece*, în 4 caiete. Prețul unui caiet Cor. 4.—

Cuprinsul caietului I. (ed. II-a. Foie verde, foi de nuc. Cântă puiul cucului. Spune, mândro, adevărat. Vai, bătăia, dragi ne-avem. Bădișor, depărțitor. Cine m'aude cântând. Bade, zău, o fi păcat. Bagă, Doamne, luna 'n nor.

Caietul II. (ed. II-a) Știi tu, bade, ce mi-ai spus. Vino, bade, iar acasă. Năcăjit ca mine, nui. Floare fui, floare trecui. Cântec haiducesc. După ochi ca murele. Trageți voi boi. Cine n'are dor pe vale.

Caietul III. Păsărică mută-ți cuibul. Leagă-nă-te frunzuliță. Turturea din valea sacă. Ardemite-ai codru des. Ce vii bade târzior. Tu te duci, bade sărace. Foie verde, foie lată. Pe unde umblă doru'.

Caietul IV. Pe sub flori mă legănai. Foie verde, pup de crin. Sus în vârful dealului. Mândro, de dragostea noastră. Când treci, bade, pe la noi. Frunză verde, frunzuliță. Auzi mândro, cucu-ți cântă. S'a dus cucul de p'aci.

I. Vidu. *Moșu la drum*. Pentru voce și pian. Cor. 1.—

„ *Ano, Leano*. cor mixt „ 1.—

„ *Din sezătoare*. cor mixt cu „ 1.—

„ *soli* „ 4.—

„ *Pui de lei*. cor de voci mixt „ 2.—

„ *Ruină*. Cor mixt „ 1.50

Cuprinsul caietului I. Lugoiana. Măzărca. Ardeleana (ca în Banat) I. Pe picior I. Ardeleana I. Brău I. Hora, Ardeleana (ca în Banat) II.

Caietul II. Ardeleana (ca în Banat) III. Ardeleana II. Pe picior II. Tarina. Invărtita I. De doi. Ardeleana III. Brău II.

Caietul III. Brău III. Hategana. Ardeleana (ca în Banat) IV. Invărtita II. Pe picior III. Ardeleana (Abrudeana) IV. Ardeleana (ca în Banat) V. Brău.

Caietul IV. Hora. Invărtita III. Brău V. Pe picior IV. Din Maramurăș. Danțu. Ardeleana (ca în Banat) VI.

C. Dima. *Cântece populare românești pentru o voce cu acompaniament de pian*. Cu text român și german. Cântecele însemnate cu * numai text român.

1. Mândruliță de demult. Cor. 1.— 2. Jelu-m'as și n'am cui. Cor. 1.30. 3. Vai mândruț dragi ne-avem. Cor. 1.— 4. Hei, cei, măi! Cor. 1.30. 5. De-ar fi trăsniț Dumnezeu. Cor. 1.80. 6. Sub fereastra mândrei mele. Cor. 1.30. 7. O ce veste minunată. Cor. 1.— 8. Doamne Isus Hristoase. Cor. 1.— 9. Leagă verde. * O inimă 'ntristată. Cor. —.90. 11*. Hop, țurcă-țurcă! Cor. 1.— 12*. Ciobanul. Cor. 1.30.

G. Dima. *Cântece și balade pentru o voce și pian*. Cu text român și german. 1. Dorința. Cor. 1.80. 2. De ce nu-mi vii? Cor. 1.80. 3. Peste vârfuri. Cor. 1.— 4. Și dacă ramuri bat la geam. 5. Somnoroase păsărele. 6. Știi tu, mândro? Cor. 1.— 7. Cântecul păstorului. Cor. 1.30. 8. Pe când soarele de vară. Cor. 1.— 9.

„Orișana”

Institut de credit și de economii societate pe acții în Brad (com. Hunedoara).

CONCURS

Pentru ocuparea unui post de funcționar la centrala institutului din Brad se publică concurs cu termenul de 14 Iulie st. nou 1914, pe lângă următoarele emolumente: salar fundamental anual 1200 cor., 15% adaus de scumpete după salar, 300 cor. bani de cvartir la an și tantiemă statutară. După un an de probă respectivul va fi definitivat, înscris la fondul de penziune al institutului și i-se vor acorda 5 cuinevenale à 10% după salarul fundamental.

Dela reflectanți se recere, ca să fie absolvit o școală comercială cu examen de maturitate și să aibe praxă de bancă. Cei cu cunoștințe de limbi vor fi preferiți.

Cererile însoțite de atestate în original sau copie legalizată sunt a se înainta subsemnatei direcțiuni, iar postul este a se ocupa în data după alegere, sau cel mai târziu la 1 August st. n. 1914.

Brad, la 26 Iunie 1914.

DIRECȚIUNEA.

(N. 2223)

„Aurora”

Institut de credit și economii, în Baia-Mare.

CONCURS.

„Aurora” institut de credit și economii societate anonimă în Baia-Mare (Nagybánya) publică concurs pentru întregirea posului de contabil și a celui de practicant cu termen până la 15 Iulie n. a. c.

Contabilul va primi:

Salar anual fundamental: Cor. 2000.—

Adaus de scumpete: „ 240 —

Bani de cvartir: „ 400 —

Practicantul va primi salar anual: Coroane

Referenții au să documenteze, că au absolvit școala comercială, că posed pe lângă limba maternă și cea germană, eventual și maghiară și sunt deplin sănătoși.

Dela reflectanții la postul de contabil, se cere praxă de bancă pentru a conduce independent contabilitatea.

Cei aleși vor intra în funcțiune îndată după alegere.

Baia-Mare, la 24 Iunie 1914.

DIRECȚIUNEA.

(N. 2227)

Se primesc

2 învățăcei

într’o prăvălie românească din Arad. Doritorii să se adreseze la adm. ziarului.

(N. 2229)

atențiunea albinarilor, notarilor comunali și a învățătorilor.

Cine vrea să vândă sau să cumpere ceară sau vrea să se ocupe cu cumpărarea turtelor de ceară brută, să se adreseze lui

Gusztáv, comerciant Arad,

lângă clădirea băncii „Victoria”, care firmă cumpără pe bani gata oricâtă cantitate. (Dü 2195)

S’a deschis

în Arad în casa-Löcs din colțul străzii Salacz

magazinul de modă

Németh

unde se pot căpa cele mai noi și mai moderne

pănuri de vară p. haine.

Asortiment bogat. Prețuri convenabile.

Roagă binevoitor sprijin:

Németh magazin de modă.

(Ne 2215)

S’a finit cu viața!

Pentru că noul remediu din Flume e o atare invențiune de sistem nou care omoară cu siguranță pe cel mai de nesuferit și urcicșos dușman al femeii de casă, cari sunt insectele de bucătărie.

„DEGANIN” e neapărat de lipsă și la economia de câmp că nimicește păgubitoarele insecte și furnici.

„DEGANIN” e pentru fiecare grădinar un așa articol indispensabil ce salvează plantele și cu deosebire rozele le eliberează de stricăciosii parasiți (păduchi de roze).

„DEGANIN” nu-l lertat să lipsească din nici o Cofetărie, Covrigărie, Magazine etc., pentru că prin aceasta ajunge fiecare proprietar la curățenia dorită.

1 kg. „DEGANIN” și 4 kg. Cafea se trimite francat. — Expedițiul de „DEGANIN” dela 5 kg. în sus se expediază francat.

Modul de folosit gratis. — Se caută Agenti.

— 1 kgr. numai 2 cor. —

1 kgr. Cafea fină și aleasă numai 2 Cor. 80 fileri.

1 kgr. Cafea fină mărgele numai 3 Cor. 20 fileri.

1 kgr. Cafea Cuba cea mai fină 3 Cor. 60 fileri.

Prețurent gratis!

F. A. DEGAN. — Flume.

SCRISORI DE RECUNOȘTINȚĂ

Nr. 14516/1913.

Spectabilă Firmă

F. A. Degan

Flume.

Vre-o căteva despărțăminte, dar cu deosebire culina institutului nostru era de un timp încoace deadreptul infectat de șvabi, spre a căror stărpire n’a folosit nici unul din pravurile comune. Din întâmplare un amic al nostru ni-a amintit de invențiunea D.-V. cu care de asemenea am făcut probă și spre marea noastră surprindere praful D-tale ne-a curățit toate localurile și ne-a scăpat de urcicșosii gândaci. În toată conștiința putem recomanda ori cui produsul Dv., ca remediu excelent în toată privința și de un rezultat sigur.

Direcțiunea Spitalului Civil—Flume

Dr. Sichich, director.

Rog a-mi trimite 6 pachete „Deganin”. Am făcut experiența celor ce mi-ati mai furnizat și rezultatul satisfăcător este spre lauda produsului D-v.

Alexandru Constantinesou

Ministrul Agriculturii și Domeniilor. București.

Am folosit praful „Deganin” ordinar la D-ta în apartamentele unei case de ale mele de inchiriat și cu bun succes... I-am folosit și la stărpirea păduchilor de roze, — ba chiar și la insectele produse de muzezeală... și preste tot locul a folosit

Debreceni Lajos

Cavaler al Ordului Francisc Iosif, fabricant de cârnați și salamă în Debrecen.

Vă rog mai trimiteți-mi 5 kgr. de praful „Deganin”, am fost tare satisfăcut cu expediția precedentă. Praful lucră cu efect.

Berthold Frenzt și fiul, cofetărie și Cafea Sibiu.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei țărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

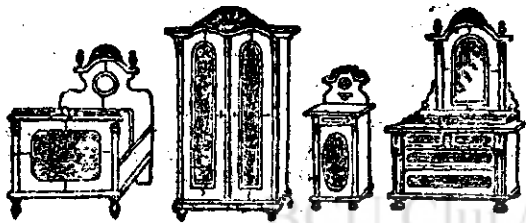
Zentral-Versendungsdepot **HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Ungargasse 14.
(E 1958—50)

VERES FERENCZ

atelier de măsurit cu putere motorică p. zidiri și mobilă

Dej-(Dés) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobilă pentru prânzitoare, dormitoare, saloane, licoane, oglinzi, covoare.

Execută totfelul de lucrări pentru zidiri, mobilă și orice lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai moderate, din material excelent și uscat. Ve 1789

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“, (purgativul de fiere) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinalele de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârceluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăleli etc.

O sticlă costă 50 fl., 6 sticle deodată 2'50 fl., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fiere „LAXA“, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul“ (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, ougerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1'20 fl.-ri.

Originalul „Laxa“ și „Regenolul“ se poate afla la preparatorul original:

Sándor Zoltán

farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL“ la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

NOUĂ
prăvălie de
Instrumente
muzicale!

PULTER VENCEL

fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.
(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINE noi și vechi și pentru școală, CITERĂ și clarinete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice și părți de instrumente etc. etc. GRAMOFOANE și PLĂCI cu asortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat și lângă garanță. — Reparaturile se execută prompt și conștiincios.
(Pu 1847)

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorgiul-român (Oláhszentgyörgy, Beszterce-Nászod megye) cu apele minerale „HEBE“.

La poalele munților nordice ai Transilvaniei în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Sângeorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE“.

Apa „HEBE“, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebuițează ca cură de beut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și de rinichi, la emoroide, la benoragie și catare de mîtră.

Ca baie (scaldă) înstăuțează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonitice, parametrice etc. precum și deosebitele boale de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de odăi corăspunzător mobilate stau la dispoziția publicului cu prețul de 2—5 cor la zi, în hoteluri și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septembrie, stăte la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

Onoratului public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis, Parc și alei (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K. 1'20

„ „ „ „ „ „ II. 1 cor.

Calea ferată are stațiunea în loc, unde în orice timp stau trăsurile comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

Direcțiunea băilor.

(So 2110)

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE“. Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHALI.

SZABÓ KÁLMÁN,

atelier artistic p. pictarea sticlei și mozaicuri de sticlă venețiană

Budapest, VIII., Mária-utca 24. sz.

(Sa 2128)

Pregătește în stilul cel mai modern ferești colorate pentru execuție simplă și artistică pe lângă prețuri moderate. —

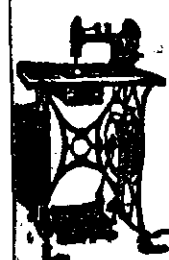
departe efeptuiește: —

mozaicuri venețiene de sticlă

icoane pentru altar, ornamente și statuete pentru pereți în cușie artistică din material venețian. — Modele și prospecte trimite gratuit. — La dorință se prezintă și în persoană pentru lucrărilor în primire.

CZIGER LÁSZLÓ CI 1539
maiestru dipl. pentru instala-
țiuni de electricitate și gaz lă-
cătușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută toffelul de lucrări electrice, optice și de lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fier, uși de fier, rolete de fier pentru prăvălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone și instalațiuni electrice, străformări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de îmblățit. Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Oradea, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile

Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Executăm toffelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința. Telefoane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere, aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar, ciucuri și prisme de sticlă, toffelul de articli și instrumente de luminație.

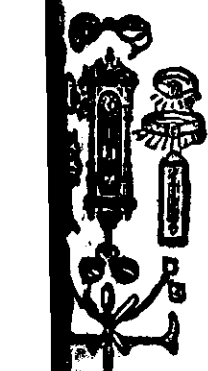
Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

CEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII
LOSONCZY LAJOS clasornicar și bijutier.

ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Țin în magazin oroloage pentru buzunar veritabile elvețiene, oroloage de părete cu sunet de clopot, oroloage moderne. Bijuterii de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Serviciu prompt. Mare atelier de reparat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
orologier și bijutier.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„**CONCORDIA**”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din strălămate și patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat oțelie*, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare toffelul de *opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri*. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută toffelul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

„**Vulkán**” fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelente dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

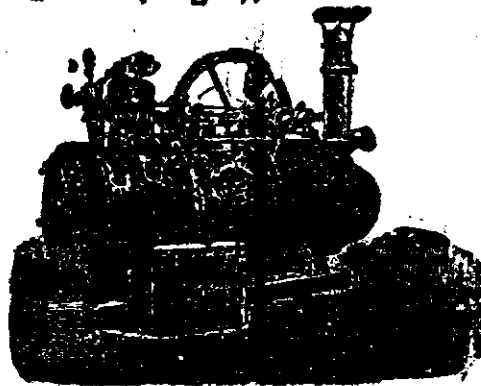
atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei nr. 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atenținea on. proprietari de mașini de tractor și de cazane și aduce la cunoștință că și-a mărit și provizuit cu excelente puteri de muncă

stabilimentul de fabricare de cazane,

se găsește în plăcută poziție de a executa cu specialitate și gratis orice lucrare în această branșă, execut case pentru bani și reparaz pereți de fier precum și execut pereți de cazane, locomobile, și raborării de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuiala mea la locați. Execuție excelentă. Prețuri moderate. Po 1460 Se primesc doi invițici.

Cine voește să cumpere

INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar

(SZATMAR) Deák-tér.

— (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii dragălaşe sunt neîntrepute. — La dorință se pregătesc toffelul de ghete și cioboate după măsură.

Ceapă egipteană.

1 kg. costă — 50
 100 ” ” 45—
 1 ” cartofi noi — 36
 Brânză de munte 1'80 și 1'10 coroane.
 Cascaval 1 kg. 2 20

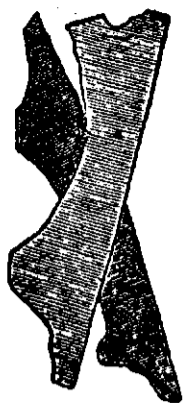
Se capătă la:

I. G. EREMIE

comerciant

BRASSÓ, str. Hirscher numărul 1,
 sub podul Batusilor. (E 2135)

Casa fondată în 1901.

Pielării (Co 2127)
talpe

achizite p. ghetе
 instrumente pentru

pantofari și cismari

se pot procura mai bine
 la:

Gyöngy Sándor

magazin de pielărie

BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1. sz.

Prețuri
 ieftine!

(Ba 2207)

Garantă
 pe 10 ani

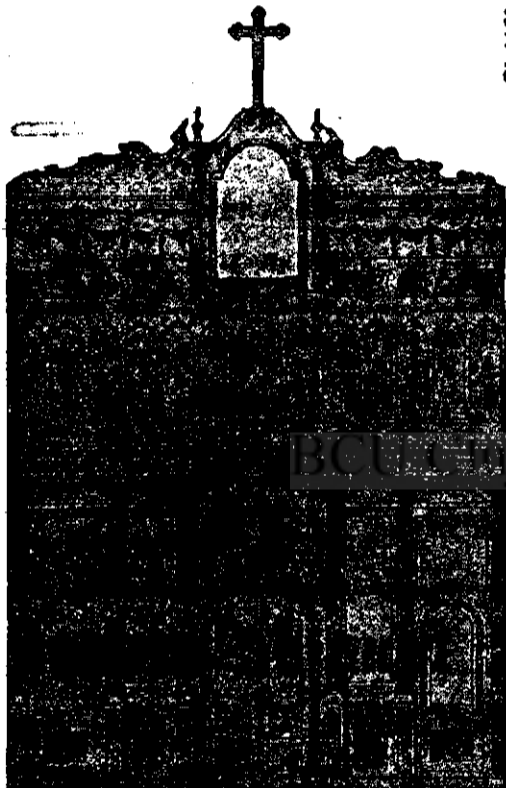
Mașină familiară de cusut Cor. 75
 Mașină de cusut cu luntre
 rotundă Cor. 130
 Mașină bobbin central. . . Cor. 140

Pentru plățiri în rate
 cu 12% mai scump.

Biciclete, gramofone, părți
 separate la acestea. — Pețuri
 de fabrică, cu garanță. — Nu-
 mai artiști de primul rang.

BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC
 PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.

SI 1163

Execută: iconostase, sculpturi, construirea de altare,
 aurire și pictură; aranjări noi de biserici în stil
 modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui,
 icoane-stațiuni, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plățiri
 în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala mea proprie.
 Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția arti-
 stică și durabilitatea lucrărilor mele.

Schmidt János

Budapesta, Kőbányai-ut nr. 53.

„Matteine”

antrepriză pentru stărpirea ploșnițelor și a
 moliiilor,

Arad, str. Tabajdi Károly 1.

(Telefon: 10 - 45) Ma 2212
 (Proprietar: Fischer)

Execută pe lângă un preț anual moderat
 asigurări de palate, oteluri, institute, locuințe
 mai mari, împotriva parazitilor. — Execută
 nimicirea definitivă a ploșnițelor și a larvelor
 acestora pe lângă garanță de un an.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, per-
 dele de dantele și de pănură se curățese și vopsese cu multă grijă și specialitate în

**stabilimentul meu industrial de vopsitorie
 de pănuri și de curățitorie chimică,**

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru
 curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte lui-
 nele de pănură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsese grabnic în
 negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în
 croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

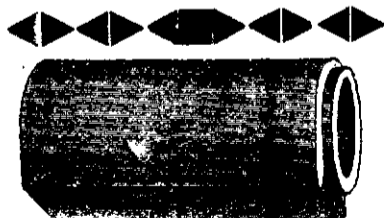
Lucza József, vopsitor de pănuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
 994.

Prăvălie și stabiliment principal:
 str. Laudon, nrul 9., colțul
 pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
 994.

(ZI 2006)

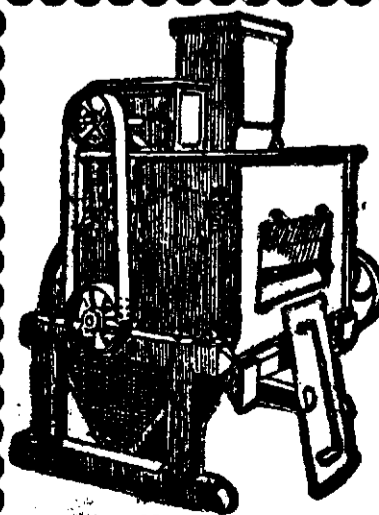
FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fa-
 brică pentru articli de ciment.

VERSECZ (Vârșeț), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent
 depozit următoarele produse. — Vase de ciment pe
 soluțiuni de peatră vânăta pentru vii, în mărime dela 2
 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canale
 dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlăie pentru
 porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asfalt
 și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iar
 din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârnaătoare din
 ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și altele
 precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asfalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
 :-: plăcere la dispoziție cu oferte.

Ku 1607)

Kutsera István

instalator de **SZABADKA**, Vesselényi-
 mori 667 sz.

Execută și instalează aranjamente complete de mori
 fabricate în provincie. Face planuri singur ori după model
 construiește mașini pentru mori și pentru fabrici precum
 și ciururi pentru bucate, elevatoare, curățitoare, de arpe
 și site pentru alcalii; străformează după plan propriu
 modele prompt și conștiințios, mori și fabrici. Magazin
 permanent de modele pentru lucrări de orice bransa. Pe-
 nuri și prospecte gratis. Pentru comande în provincie merg
 la fața locului pe cheltuiala proprie. TELEFON: 276